Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 273 (14293) | 1973 оной ноябриин 21, среда | Сэн 2 мүнгэн

...ҮРБАДАХИ ЖЭЛ—ШИИДХЭХЫ, ДҮРБЭДЭХИ КВАРТАЛ—ГАБШАГАЙ

...АНАЙХИН ...ҮРЫСЭХӨӨР ЭЛЭН

...шье мэдэһээр со... мүрысөөе зүбөөр эм... хүнүүдые урагшаа ...ээр, һайн үрэ дүн ...ын түлөө бодотоор ...ээр зоригжуулжа ша... эсэстээ мүрысөөн ... ашаг үрэ үгэдэг, бү... ...эрээ амжалта туйлаг... байна.

...ай совхозой хонишод ... дүрбэн сагта хооронд ... мүрысэн ажаллажа, бэе ...ээ туйлаһан үрэ дүн... ...одо һонирхожо, дүй ...өөрөө хубаалдажа ... Жэшээнь, хонидые ...твенна аргаар үрэ... ...ин гү, али түл абал... ...едэ хонишод социалис ...өөнэй бюллетениин га... ...хүлеэжэ ядажа бай... ...Тэрэншье ойлгосотой. ...хонишоной түрүүлжэ, ...үрэ дүн туйлажа бай... ...мэдэхэ гэнэ ха юм. ...тэрээнтэй өөһэдын... ...жалай дүн сасуулан ха... ...гээгдэжэ ябаа һаа, тэ... ...усадхаха хэмжээ аба...

...агдахаяа байгша энэ ...манай хонишод хадаа ...дай бүхэсоюзна со... ...мүрысөөндэ оролсон, ...ай шангаар хүдэлжэ, ...һайн үрэ дүн туйлаа. 1973 ондо бүхы совхо... ...зуун эхэ хонин бүри... ...хурьга абаха түсэб... ...ад, тэрэнээ үлүүлэн ...жэ, зуун эхэ хонин бү... ...103,5 хурьга томо ...бди. Эндэл социалис ...өөнэй аша үрэ элитээр ...аа.

...аад мянган эхэ хонид... ...архай нютагай хоёр... ...отделениин хонишод бү... ...һайн үрэ дүн туйла... ...дэнэр зуун эхэ хонин... ...110 хурьга томо ...н байна. Эндэхи эр... ...хонишон, байгша ондо ...онойнгоо үндэр дээ... ...ра — Социалис Ажа... ...ойн нэрэ зэргэдэ хүр... хонишон Гасарун Луб... ...Рабдаев, мүн бэрхэ ...он Балдан-Нима Гом... ...ов гэгшэд зуун эхэ ... бүриһөө 131—136 ... түлжүүлээ. Тэрэшэ... ...отделениин үнинэй ...од Григорий Айдаев, Шишмарёв, Цыден... Бадмаев, Ринчин ...ков гэгшэд зуун эхэ ...бүриһөө тус тустаа ...111 хурьга абаһан...

...бадахи отделениинхид ...эээ тиимэшье холо ...гүй. Эндэхи түрүү хо... ...Октябриин Револю... ...ордента Дмитрий Свис... ...зуун эхэ хонин бүри... ...55 хурьга томо болго... ...хы Зэдын аймаг рес... ...а соогоо һая нааша... ...гдөөгүй ехэ үрэ дүн ... Тус отделениин бэр... ...шод Долгор Бадмае... Бато-Мунко Галсанов, ...Мункуев, Виктор Ба... ...гэгшэд баһал совхоз, ...соогоо түрүүшүүлэй ...гаранхай.

...рһэн 1972—1973 ...ай нилээд бэрхэтэй үбэлжэлгын үедэ баатарлиг, шэн зоригто ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, баян дүй дүршэлөө элсүүлэн хүдэлһэн эдэ олон түрүүшүүлнай гүрэн түрын үндэр шагнал — орден, медальнуудта хүртөө, хэдэн хонишоднай ВДНХ-гай алтан, мүнгэн, бронзо медальнуудые абанхай. Дмитрий Свистунов выставкын ехэ алтан медаль, үнэтэ бэлэг—«Москвич-412» автомашина абаа.

Ажахымнай хонишод эдэ амжалтануудаараа урмашан зоригжожо, бүри һайнаар хүдэлхөөр бэеэ зэһэнхэй.

Һаяшаг манай хонишод хэжэнгынхидэй социалис уялгатай анхаралтайгаар танилсажа, өөһэдынгөө арга боломжые хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялга абаа. Ерэхэ жэлдэ бүхы ажахыгаараа зуун эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриһөө дунда зэргээр 4,2 килограмм нооһо хайшалхын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидээбди. Эрхим хонишод нүхэд Свистунов, Рабдаев, Гомбожапов болон бусад зуун эхэ хонин бүриһөө 115—125-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахабди гэжэ үгэеэ үгэнхэй.

Ажахынуудай гол һалбари болохо — хонин һүрэгые түргэн олошоруулжа, тарган мяха, торголиг нооһо ехээр абаха гээшэ хонин ажалда хүдэлдэг бүхы хүнүүдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно гэжэ Хэжэнгын хонишод тон зүб бэшэнэ. Энэ һалбаряа хурдан түргэнөөр хүгжөөхын түлөө бидэнэйл хам орожо мүрысөөгүйдэ хэн мүрысэхэб даа. Тиигээдшье манай совхоз республика соогоо хониной мяха, нооһо эгээл ехээр абадаг, һайн үүлтэрэй хонидые үсхэбэрилжэ, ажахынуудтаа худалдаха уялгатай ажахы болоно бшуу. Тиимэһээ манай хонишод хэжэнгынхидэй үүсхэлые үнэн зүрхэнһөө һайшаан дэмжэнэ.

Энэ жэлдэ хабар ган гасуур болоод, зундаа уһан үерлэжэ, адууһа малай эдихэ тэжээл багашаг абтаа. Таряанай ургасашье урда урдынхиһаа муушаг байгаа. Хэды тиигэбэшье һаань, хонишодной хүсэ шадал, бүхы мэргэжэлээ гарган хүдэлжэ, эхилээд байһан үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ, илангаяа намартаа нилээд хожом болотор урин дулаан, саһагүй байһаниие һамбаашалан, хонидоо оролдосотойгоор адуулжа, хүсэ шадал һайса абхуулха гэжэ эрмэлзэнэ. Мүнөө олонхи отарануудта хонидой шадал һайн. Хонишод үбэлжэлгэдөөшье муу бэшээр бэлдэнхэй. Искусственна үрэжүүлгэ хаһа саг соогоо һайнаар хэгдээ.

Манай хонишод хэлэһэндээ хүрэхэ, зориһоноо бэелүүлжэ шадаха байха гэжэ найдамтайгаар мэдүүлмээр.

В. ШАНТАХАНОВ,
Зэдын аймагай Борьёогой совхозой главна зоотехник.

Аймагай колхоз, совхозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй дунда эрхимлэжэ ябаһан Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи фермын коллектив үнгэрһэн арба һарын дүнгөөр һү һааха тэрэниие гүрэндэ худалдаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэнхэй. Энэ үедэ тэдэнэр үнеэн бүриһөө 2150 килограмм һү һаагаад байна. Туйлаһан амжалтануудайнь түлөө тус фермэдэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа.

Ажалай Улаан тугай ордендо хүртэһэн коммунист Санжибо Цыренович Бубеевэй хүтэлбэрилдэг ажалша энэ коллектив ходо эдэбхи үүсхэл гаргадаг, социалис мүрысөөндэ э х и табидаг заншалтай.

—Туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүйбди,—гээд С. Ц. Бубеев хөөрэнэ.—Энэ үбэлжэлгэдэ бүри ехэ һү һааха хүсэлтэйбди.

Ерэхэ үбэлжэлгын үедэ һү һаали дээшэлүүлхэ мүрысөөндэ эхи табиһан Яруунын аймагай колхоз, совхозуудай жэшээгээр энэ фермын малшад бии байгаа арга боломжонуудаа хаража үзөөд, юһэн һарын туршада 3600 центнер гэхэ гү, али үнеэн бүриһөө адагынь 1800

ХҮРШЭНЭРТЭЕЭ ХАБАЯА ТУРШАЛСАХАНЬ

килограмм һү һааха социалис уялга абаа. Фермын һаалишан бүхэн урдахи зорилгонуудаа тодорхойлоо. Һаалишан Эрдыни Раднаев энэ үедэ үнеэн бүриһөө 2200 килограмм, «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордента һаалишан Цындыма Дашиева—2100, һаалишад Елизавета Ринчинова, Александра Гармаева гэгшэд 2000 килограмм һү һааха уялга абанхай.

—Һү һаали дээшэлүүлхын тула үнеэдээ саг соонь шэргээжэ, тугаллаха үедэнь һайнаар бэлдэхэ, түрэһэн үнеэдыень зүбөөр эдеэлүүлэн һааха хэрэгтэ онсо анхарнабди,—гэжэ фермые даагша мэдүүлээ.

Шэнэ социалис уялга абаһан тус фермынхид хүршэ Соёлой, Үрэжэлэй фермын малшадые мүрысөөндэ уряа.

Г. ЛАМУЕВ.
Баргажан.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ГҮРЭНДЭ МЯХА, ҺҮ ТУШААХА ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭЛТЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ
1973 оной ноябриин 16-най мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	һүн
Баргажанай	97	99
Баунтын	108	94
Бэшүүрэй	80	80
Зэдын	79	95
Яруунын	92	103
Загарайн	75	79
Захааминай	97	100,5
Кабанскын	86	94
Хэжэнгын	79	99,5
Хурамхаанай	70	112
Хяагтын	81	79
Мухар-Шэбэрэй	68	81
Ахын	94	105
Прибайкалиин	81	84
Хойто-Байгалай	101	141
Сэлэнгын	91	92
Түнхэнэй	105	99,1
Улаан-Үдын	80	85
Хоринн	89	102
Республика бүх.	84	90

Таряалан, сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һара ноябриин 1-һээ Улаан-Үдын аймагта соносхогдобо. Ажахынуудай механизаторнууд энэ шухала хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ерэхэ жэлдэ ороохо таряанай, үбһэ ногооной үндэр баян ургасын түлөө тэмсэлдэ өөһэдынгөө хубитые оруулхаар бэсэ зэһээд, мүнөө үедэ ажаллажа байна. Аймагай колхоз, совхозуудай таряалан, сабшалан дээрэ энэ хугасаада 79 мянган тонно наг шэбхэ гаргагдажа тараагдаха, 100 мянган һургааг отологдохо, 22 гидротүхеэрэлгэнүүд һэльбэн заһагдаха, 37 километр һубаг, ханаабууд сэбэрлэгдэхээр хараалагдана.

«Дружба» колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд таряалан, сабшалан һайжаруулха габшагай хоёр һарын туршада хэгдэхэ хүдэлмэриие түсэблэнхэй. Энэ шухала хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй механизаторнууд ажаллана.

Механизатор Василий Пентиков арба һарын туршада, Т-73 түхэлэй трактораар 1200 гектар условно зөөлэн хахалалга хэжэ, хараалһан даабарияа 300 гектар үлүүлжэ шадаа. Түрүү механизатор өөрынгөө тракторта наг шэбхэ ашаха оньһон түхеэрэлгэ шагтаглаад, энэ харюусалгатай ажалда хүдэлмэрилжэ байнхай. Механизаторнууд Афанасий Никифорович Баннов, тэрэнэй хүбүүн Анатолий, Ефим Евсеевич Григорьев гэгшэд наг шэбхэ огородой газар дээрэ гаргажа тараана. Хорёод хоногой туршада эдэ нүхэднай мянга гаран тонно наг шэбхэ зөөжэ гаргаа.

Таряалан, сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлһэн ажахынууд ямаршье уларилтай жэлдэ ороохо таряанай, үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряажа абадаг заншалтай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Наг шэбхэ ашадаг оньһон түхеэрэлгэтэй трактор ажалдаа. 2. Улаан-Үдын аймагай «Дружба» колхозой залуу механизатор В. Пентиков.

З. ВЕСНИНАГАЙ фототекст.

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ЕРЭБЭ

Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Гвиней ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай африкан партиин (ПАИГК) Генеральна секретариин орлогшо Луис Кабрал түрүүтэй Гвиней-Бисау гэдэг Республикын партийно-гүрэнэй делегаци албанай хэрэгээр ноябриин 19-дэ Москвада ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв ба бусад тусхай тушаалтад Гвиней-Бисау гэдэг Республикын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудай надхуулагдаһан Шереметьевскэ аэропорт дээрэ делегациие уггаа.

Ниидэлгын талмай дээрэ Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй гурбан түрэлэй сэрэгшэдэй — ябаган сэрэгшэдэй, лётчигуудай, морягуудай — хүндэлэлэй харуул жагсаагдаһан, Гвиней-Бисаугай, СССР-эй Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэһэн байгаа.

Луис Кабрал, Н. В. Подгорный совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябажа мэндэшэлэлдэбэ.

Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшанаа, тэрээнтэй хамта ерэһэн хүнүүдые халуунаар амаршалаа.

Автомашинануудай ябаһан үйлсэ гудамжанууд Гвиней-Бисаугай, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар, «Айлшалан буугыт, гвиней ханинар!», «Советскэ Союзай ба Гвиней-Бисау гэдэг Республикын арадуудай хани барисаан мандаг, хүгжэг лэ!», «Гвиней-Бисау гэдэг Республикын баатар арадай түлөөлэгшэдтэ аха дүүгэй амар мэндэ!» гэһэн амаршалгын транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн байгаа.

(ТАСС).

ШЭНЭ ТАСС-ҺОНИН

КРЕМЛЬДЭХИ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорныи, Гвиней-Бисау гэдэг Республикын Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшэ, Гвиней ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай африкан партиин (ПАИГК) Генеральна секретариин орлогшо Л. Кабралай хоорондо хөөрэлдөөнүүд ноябриин 19 дэ Кремль соо болобо.

Совет талаһаа — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарёв, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Л. Ф. Ильичев, гадаадын экономическа харилсаа холбоонойталаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо М. Н. Сулоев;

Гвиней талаһаа—ПАИГК-гай Гүйсэдхэхэ комитедэй саг үргэлжын секретариадай гэшүүн, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ талаар гүрэнэй комиссар Жоао Бернардо Виейра, ПАИГК-гай тэмсэлэй дээдэ соведэй гэшүүн, һуралсалай асуудалнуудаар гүрэнэй комиссар Мануэль Сатурнино Коста, ПАИГК-гай тэмсэлэй дээдэ соведэй гэшүүн Жоаким да Сильва хөөрэлдөөнүүдтэ хабаадаһан байна.

Советскэ Союзай ба Гвиней-Бисау гэдэг Республикын хоорондохи харилсаа гүнзэгырүүлэн үргэдхэхэ, КПСС-эй, Гвиней ба Ногоон хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай африкан партиин (ПАИГК) хоорондохи харилсаа холбоо хүгжөөн бэхижүүлхэ асуудалнууд, мүн хоёр талые һонирхуулһан уласхоорондын байдалай зарим асуудалнууд хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөнүүдэй үедэ зүбшэлэгдэбэ.

(ТАСС).

«СОЮЗ»—«АПОЛЛОН»— ХҮДЭЛМЭРИИН ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

«Союз» — «Аполлон» гэһэн программаар хамтын туршалгануудые хэлгэдэ хабаадаха совет космонавтнууд, американ астронавтнууд ноябриин 19-дэ Москвада түрүүшынхеэ уулзаһан байна. Энэ уулзалга космонавтнуудые бэлдэдэг Ю. А. Гагаринай нэрэмжэтэ түбтэ болоо. Айлшаднай 10 үдэрэй турша соо эндэ хүдэлхэ юм.

Түбэй хүтэлбэрилэгшэд, СССР-эй лётчик-космонавт Г. Т. Береговой, А. Г. Николаев, хамтын ниидэлгэдэ бэлэдхэл хэлгын хүтэлбэрилэгшэ СССР-эй лётчик-космонавт В. Ф. Быковский, совет экипажнуудай гэшүүд—СССР-эй лётчик-космонавтнууд А. А. Леонов, В. Н. Кубасов, А. В. Филипченко, Н. Н. Рукавишников, космонавтнууд В. А. Джанибеков, Б. Д. Андреев, Ю. В. Романенко, А. С. Иванченков, мэргэжэлтэд Одон һүлдэтэ хотодо «Аполлон» онгосын экипажнуудай гэшүүдые халуунаар амаршалһан байна.

СССР-эй ба США-гай хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй совет, американ космонавтнуудай, мэргэжэлтэдэй уулзалга нээхэдээ, авиациин генерал-майор, СССР-эй лётчик-космонавт В. А. Шаталов Москвада ерээд байһан астронавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Брандт, А. Бин, Р. Эванс, Д. Лусма гэгшэдтэй сугларалгшадые танилсуулба.

«Скайлэб» станциин хоёрдохи экипажай гэшүүдэй ниидэлгын амжалтатайгаар дүүрэһээрнь энэ уулзалга дээрэ сугларалгшадые амаршалаад, американ астронавтнуудай һаяхан замдаа гараһан гурбадахи экипажда амжалта хүсөө.

1975 ондо хараалагдаһан совет-американ хамтын ниидэлгэдэ бэлдэлгэ хэхэ түсэбэй үндэһөөр байгша оной зун бүлэг совет космонавтнууд Хьюстондэ ошожо ерээ һэн гээд В. А. Шаталов хэлэбэ.

Одон һүлдэтэ хотодо американ астронавтнууд бэлэдхэл хэхэдээ. «Союз» онгосын гол түхеэрэлгэнүүдые, приборнуудые, аппаратурануудые шудалха, һорилгонуудай хэрэгсэлнүүдтэй танилсаха байна гэжэ В. А. Шаталов мэдүүлээ.

«Аполлон» гэжэ онгосын түрүүшын экипажай командир Томас Стаффорд үгэ хэлэхэдээ, американ астронавтнууд «Союз» гэжэ онгосын түхеэрэлгэнүүдтэй танилсаха байна гэжэ тэмдэглээ. Эндэ бидэ һайнаар, аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлхые хүсэнэбди.

Хүндэмүүшэ халуунаар угтаһанайнь түлөө американ астронавтнууд совет хүнүүдтэ баяр баясхалан хүргэбэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЬЭЭ СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЬЭЭ СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЬЭЭ

КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүндэ кандидат, СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй нефтиин ба газай промышленностиин предприятинуудай барилгын министр, Советскэ Союзай Герой Алексей Кириллович Кортунов удаан саг соо хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр 1973 оной ноябриин 18-да наһа бараба гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет гүнзэгы шаналал гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ | **СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ** | **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ**

Гвиней айлшад—Ленинградта

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). ДПГ-гэй ЦК-гай Национальна политбюрогой гэшүүн, Премьер-Министр Лансана Беавоги түрүүтэй Гвинейн Республикын партийно-правительственна делегаци Нева мүрэн дээрэхи хотын түүхэтэ, архитектурна үзэсхэлэн һайхан газарнуудтай ноябриин 19-дэ танилсажа үргэлжэлөө.

1917 ондо Октябриин Революциин штабай байрлаһан Смольнодо айлшаднай орожо хараба. Совет засагай тогтоогдоһон тухай соносхогдоһон түүхэтэ актова зал соо, В. И. Ленинэй ажабайһан таһалга соо орожо хараһан байна.

Энэ үдэр Ленсоведэй гүйсэдхэхэ комитет делегациин хүндэлэлдэ обед эмхидхээ.

Үдэшэлэн Лансана Беавоги түрүүтэй Гвинейн Республикын партийно-правительственна делегаци Эхэ орондоо ошохоёо Ленинградһаа мордобо.

ҮЕ САГТАА ХҮРЭМЭ БАЙХА

СССР-эй Уран зурагай академиин XXIX сессидэ хабаадагшад олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн Совет орной уран зурагай искусствын саашанхи хүгжэлтын асуудалнуудые зүбшэлһэн байна. Энэ сесси ноябриин 19-дэ Москвада нээгдээ.

— Искусствые арад зондо ойлгосотойгоор, партийна шэнжэ шанартайгаар хүгжөөхэ гэһэн Ленинэй гол ёһонууд совет искусствын уран бэлигтэнэй ажал ябуулгын үндэһэ һуурида табигдана, — гэжэ СССР-эй Уран зурагай академиин президент Н. В. Томский сесси нээхэдээ хэлэбэ. — Совет искусство хүгжөөлгын үндэһэ һуури болоһон социалис реализмын арга онол ажабайдалые үнэн зүбөөр, тодо хурсаар ойлгохо, мэдэрхэ үргэн ехэ арга боломжонуудые нээнэ. Академиин гэшүүд үнэн зүб, тодо хурса, ажабайдалые тобоймо элеэр харуулһан зохёолнуудые бүтээжэ, дэлхэйн соёлой хүгжэлтэдэ ехэ туһа нэмэри хэнэ.

Искусство шэнжэлгын доктор, профессор В. В. Ванслов «Социалис реализмын асуудалнууд ба СССР-эй Уран зурагай академиин зохёохы ажал ябуулга» гэһэн элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

Рабкорнуудай Бүхэсоюзна Нэгэдэхи зүблөөнэй 50 жэлэй ой

ТҮРҮҮШЫН ЗҮБЛӨӨН

...Совет засагай түрүүшын ...орнүүдтэ дэлгэржэ эхил... ...хүдэлмэришэн ба хүдөө ...эгшэдэй хүдэлөөн рес... ...лика дотор бүри түргөөр ...жэжэ эхилээ бэлэй. Газе... ...эдэбхитэйдэй тоо үдэр ...олошоржо, ажал хэрэ... ...һайжаржа эхилһэн ...гаа. Ушар иимэһээ 1927 ...ой апрелиин 20-до респуб... ...ын хүдэлмэришэн ба хү... ...бэшэгшэдэй түрүүшын ...лөөн зарлагдаһан юм.

Республикын хүдэлмэри... ...ба хүдөө бэшэгшэдэй ...үшын зүблөөнэй пре... ...умдэ партийна, совет, ...союзай болон нийтын ...ад олон эмхинүүдһээ амаршалгын телеграмманууд эльгээгдээ һэн. Зүблөөнэй хүдэлмэри тухай республиканска газетэнүүд үдэр бүри бэшэжэ байһан юм. Энэ шухала хэрэгтэ газетэнүүдэй түрүү бэшэгүүд зорюулагдаһан байгаа.

Зүблөөн дээрэ хэдэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Тэдэнэй дунда уласхоорондын байдал тухай элидхэл гол һуури эзэлнэ. Тус асуудалаар ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой секретарь М. М. Сахьянова элидхэл хэһэн байгаа. Тиихэдэ республиканска, мүн ханын газетэнүүдэй редколлегинүүдэй тоосоон зүблөөн дээрэ зүбшэгдэһэн байна.

Тэрэ үедэ Буряад ороной хүдөө бэшэгшэд «Беднота», «Безбожник», «Крестьянская газета» болон түбэй бусад газетэнүүдтэ бэшэжэ эхилһэн түүхэтэй. Тэдэнэр хуушан сагай үлэгдэлтэй шангаар тэмсэдэг, шэнэ сагай бэхижэн хүгжэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдодог байгаа.

Тэрэ гэһээр хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгэдэй хүдэлөөн республика доторнай бүри түргөөр хүгжэжэ байнхай. Республиканска, аймагай газетэнүүдэй олон тоото эдэбхитэд КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые, юһэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые бэелүүлхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэл саг соонь һайнаар зураглан харуулхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Тиигэхэ зуураа социалис мүрысөөнэй ябаса, ажахын хэрэглэгдээгүй нөөсэнүүдые элирүүлхэ тухай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулдаг байха юм. Мүн тиихэдэ эндэ тэндэ дайралдадаг зарим дутагдалнууд тушаа шанга шүүмжэлэл хэжэ байдаг гээшэ.

Мүнөө үедэ хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй туһаламжагүйгөөр ажахын ба соёл культурын хүгжэлтые гүйсэд һайнаар хэблэлдэ харуулхын аргагүй болоо. Имагтал энэ ушарһаа уламжалан газетэнүүдэй редакцинүүд өөһэдынгөө эдэбхитэдтэ үдэр бүри түшэглэн, ажал хэрэгээ эрхилдэг гээшэ. Хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд партийна хэблэлэй дайшалхы туһалагшад болонхой. Тэдэнэй зэргэдэ хүдэлмэришэн ангиин, хүдөөгэй таряашадай, арадай интеллигенциин түрүүшүүл батаар жагсанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1927 оной апрелиин 20-до Верхнеудинск хотодо болоһон республикын хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэдэй түрүүшын зүблөөндэ хабаадагшад.

ЭХЭ ОРОНДОО — ЭРХИМ ШАНАРТАЙ ПРОДУКЦИ

Эдеэ хоолой бүхы зүйлнүүдые улам ехээр абадаг болохоһоо гадна, абтаһан продукциин шанарые эрид һайжаруулха гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие хүгжөөхэ гол шухала зорилгонуудай нэгэн болоно гэжэ КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүд соо онсолон заагдана.

Манай республикын колхоз, совхозууд гүрэндэ гол түлэб элдэб түрэлэй малай мяха, сагаан эдеэ, хонинной ноһо, үндэгэ, малай арһа худалдадаг гээшэ. Жэшээлхэдэ, гансахан энэ жэлдэ ажахынууднай 63 мянган тонно мяха гүрэндэ худалдаха зорилготой. Энэ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула 85—90 мянган үхэр, 350 мянган хони, 100 мянга үлүүтэй гахай бэлэдхэлэй пунктда тушааха ёһотой болоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, үхэр, хонидые һайнаар шахан таргалуулжа, мяхажуулжа тушааһан ажахынууд лэ ехэшье, һайншье шанартай мяха Эхэ орондоо үгэнэ.

Баргажанай аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ тушааха малаа һайнаар шахалжа, шэгнүүр ехэтэй болгоһоной ашаар т...эбөө амжалтатайгаар дү...нэ. Энэ аймагай ажахынуудай бэлэдхэлэй пунктда тушааһан үхэр бүхэниинь дунда зэргээр 342 килограмм шэгнүүртэй байгаа. Тусхайлбал, Баргажанай совхоз һаяшаг 252 үхэр тус бүриень 384 килограмм шэгнүүртэйгээр, бултыень эрхим тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагаа.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой тушааһан бүхы 333 үхэрэйнь олонхи һайн, тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр, тус тустаа 315 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр абтаа. Эдэ ажахынуудта зоовэтмэргэжэлтэдынь гүрэндэ тушаагдаха малые наринаар илгажа, нэгэ-нэгээр шэгнэжэ үзөөд, шэгнүүрээр үшөө бага байгаа haaнь, тусгаар һайн харууһанда, шахалгада табидаг байна.

Тэрэшэлэн Сэлэнгын, Прибайкалиин, Захааминай аймагуудай ажахынууд шэгнүүр ехэтэй, тарган мал гүрэндөө худалдана.

Гэхэтэй хамта, үшөөл олохон колхоз, совхозууд туранхай, жэжэ мал бэлэдхэлэй пунктда оруулһаар. Жэшээнь, Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тушааһан 136 үхэрэй 19 процентнь дан туранхай, олонхинь тус тустаа 259 килограмм шэгнүүртэй жэжэ мал байгаа. Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхоз тус тустаа оройдоол 260 килограмм шэгнүүртэй аяар 200 гаран үхэр тушаагаа. Мүн бүхыдөө тушааһан 1342 хониной хахадһаа олонхи гүрэнэй тушаалгын стандартда хүрэхэгүй, туранхай, шэгнүүр багатай байшоо. Баһал Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз туранхай, жэжэ мал олоор худалдаа. Хэжэнгын, Загарайн, Улаан-Үдын, Хоринын, Бэшүүрэй ажахынуудһаа ороһон үхэр бүхэнэй шэгнүүр 273—296 килограммһаа дээшэ гаранагүй.

Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоовэтмэргэжэлтэд мяханда тушаагдаха малые заабол шахан таргалуулжа, шэгнүүр ехэтэй болгоод, тушааха талаар бирагай оролдолго гарганагүй. Энээнһээнь боложо, гүрэншье, ажахынууд өөһэдөөшье хохидоно. Илангаяа мяханда тушаагдаха хонидые һайнаар бэлшээхэ, шахаха тушаа анхарал табигданагүй. Намарай элдин сагта — август, сентябрь соо хаанашье хонидто хүсэ шадал һайса ябхуулха, таргалуулха арга боломжо бии. Теэд тэдэ хонидынь элдэб үбшэнтэй байжа, муу бэлшээридэ ханалгагүйгөөр адуулагдаад, ёһоор тарганнагүй. Энэ талаар зоовэтмэргэжэлтэд ехэхэн зэмэтэй гэжэ һанагдана.

Үшөө нэгэ шухала асуудал юуб гэхэдэ, олохон ажахынууд үхэр малые Улаан-Үдын мяханай комбинадта ябуулхадаа саарһа, дансыень буруугаар, хайша хэрэгээр бэшэжэ, бага бэшэ хохидолдо ороно. Хяагтын аймагай Хүдэриин совхоз 488 үхэр Улаан-Үдын мяханай комбинадта тушааһан аад, тэдэнэйнгээ хэды толгойнь ямар шэгнүүртэй, хэр тарган бэ гэжэ бүлэг бүлэгээр тодорхойлоогүй, саарһа дансыень зохидоор бэшээгүй дээрэһээнь шэгнүүр ехэтэй, тарган малынь олон һүрэг соо худхараад, тэдэнэйнгээ түлөө ямаршье нэмэлтэ түлөөһэ абангүй һалахала байгаа. Имагтал гүрэнэй инспекциин хамааралсажа, тэдэ документыень шэнээр бэшүүлһэнэй ашаар Хүдэриин совхоздо 19,7 мянган түхэриг, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоздо 29,2 мянган түхэриг нэмэжэ түлэгдөө.

Гүрэндэ тушаагдаха малые урид шэгнэжэ, томо жэжээрнь, тарган, туранхайгаарнь илгаад, бүлэг бүлэгөөрнь мяханай комбинадта ябуулхын орондо олохон ажахынууд тарган, туранхай, үбшэн, элүүр, томо, жэжэшье малаа хуу суглань худхажархёод эльгээдэг. Тиимэһээ томо хонидтой хамта жэжэ хурьгадые нэгэ автомашинада ашахадань, тэдэнь муунуудаа гэшхэжэ, даража һалгаана.

Мяханай комбинат гол түлэб өөһэдынгөө автомашинаар мяханда тушаагдаһан малые ажахынуудһаа зөөдэг гээшэ. Теэд тэдэнэйнь кузов муугаар түхеэрэгдэһэн, жолоошодто тусхай заабари үгтэдэггүйл дээрэһээнь мал зөөхэ заабари хазагайруулагдана. Тэрэнһээ боложо, үхэр, хонид харгыдаа үхэнэ, гарзална. Байгша оной үнгэрһэн 10 һарада мяханай комбинадта асарагдажа ябаһан малһаа аяар 91 үхэр, 1.804 хонин, 353 гахай харгы замдаа хосорһон байна. Үбшэн, туранхай мал олоор асарһан дээрэһээнь тэдэнь комбинадта ерээд, олониинь гарзалшана. Илангаяа Хорин, Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй, Хэжэнгын аймагуудһаа асарагдаһан мал сооһоо нилээд олониинь харгыдаа, мүн хүрэхэ газартаа хүрөөдшье гарзалаа.

Һүүлэй үедэ үнгэрхэдөө хэлитэй болоһон үнеэд, гунжадые мяханай комбинадта ябуулжархидаг ажахынууд бии болонхой. Байгша оной арба һара соо Сэлэнгын аймагай ажахынууд тугаллаха дүтэлшэһэн аяар 84 үнеэ мяханда тушаажархёо. Зэдын, Улаан-Үдын, Бэшүүрэй аймагуудай колхоз, совхозууд баһал олохон хээлитэй үнеэд, гунжадые мяханай комбинадта тушааһан байна. Тиинһээ тиитэрээ ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд малые голодоһондо гаргаха гэжэ акт бэшээд, һанаа амархан гарза табижа үгөөд, һууха юм. Үхэр малые шахан, бэлшээн таргалуулха хүдэлмэри эмхидхэжэ шадаагүй аад, гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө яажашье haaнь дүүргэхэ гэжэ, үнгэрхэдөө хээлитэй, тугаллаха үнеэдээ мяхална ха юм.

Гүрэндэ худалдагдаһан сагаан эдеэнэй шанар муу гэжэ шууяан үнинэй болодог. Энэ жэлэй үнгэрһэн арбан һарада колхоз, совхозуудай тушааһан һүнэй шэнгэн, тоһолигынь бага, гашалангир ехэтэй байһанһаань боложо, олохон мянган центнер сагаан эдеэн дэмы хосороо. Сэлэнгын аймагай ажахынуудай тушааһан һүнэй тоһолигынь оройдоол 3.6 процент болоно. Энээн дээрэһээ тус аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 30 тонно һүеэ хии талаар алдаа. Илангаяа гашалангир болошоһон, ёһоор шүүгдээгүй һү тушааһан дээрэһээ ажахынууд ехээр гарзатана. Байгша ондо колхоз, совхозуудһаа ороһон һүнэй 72,9 мянган тоннонь 17—18 градус гашалангиртай (стандартда хүрэһэн) байжа, ажахынууд гүрэнһөө 216,5 мянган түхэриг нэмэлтэ түлөөһэ абаа. Харин 6.485 тонно һүнэйнь гашалангир абтаха нормоһоо үлүү, тэрэнь 20 процент болоһон байжа, муу шанартай һү тушааһан ажахынуудһаа 76,5 мянган түхэриг дарагдажа абтаа. Зэдын, Хяагтын, Хурамхаанай, Сэлэнгын аймагуудай ажахынуудһаа муу шанартай һүнэй ороһон дээрэһээнь олохон мянган түхэриг дарагдаа. Ёһоор шүүгдээгүй, муухай болоһон һүн ехэ ороно. Тушаалгын шанарта хүрэхэгүй, гашалангир, муу һүень ажахынуудта һөөргэнь бусааха баатай бологдоно. Хяагтын аймагай Алтайн совхозой, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой, Улаан-Үдын аймагай Иволгын ОПХ-гай, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой тушааһан һүнэй нилээд горитойнь тон муу шанартай байжа, һөөргэнь бусагдаа.

Һүнэй шанарые һайжаруулха, имагтал эрхим шанартай сагаан эдеэ тушаадаг болохо тушаа правительствын тогтоол бэелүүлэгдэнэгүй. Республикын бүхы 440 фермэдэ һү тушаажа абадаг мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар түхеэрэлгэтэй нэгэшье блок үгы. Бүхы фермэнүүдэй 30 процентдэнь һүнэй тоһолигые тодорхойлхо лаборатори эмхидхэгдэнхэй, теэд һүнэй тоһолиг саг үргэлжэ шалгагданагүй. Республика дотор сагаан эдеэ хүргэхэ, хүйтэн газарта хадагалха 45 оньһон түхеэрэлгэ бии, теэд тэдэнэй хахадынь хүдэлнэгүй. Байгша ондо һү хүргэхэ 50 түхеэрэлгэ худалдажа абахаар захигданхай. Мүнөө тэдэнэй 15-ниинь абтаад байна. Гэбэшье тэдэ түхеэрэлгэнүүд тодхогдоногүй. Зарим ажахынууд тиимэ түхеэрэлгэнүүдые абахаар захиһан аад, мүнөө болоходо арсажархёо.

Зоовэтмэргэжэлтэдэй ажалдаа харюусалга багатайгаар хандадаг дээрэһээнь фермэнүүдтэ ариг сэбэр сахигданагүй. Зуһалангуудта үнеэд дээрээ хушалтагүй задагай хорёо соо һаагдана. Тиимэһээ хура бороодо һүн сооһь уһан, шэбхэ шорой ороошоно. Олонхи фермэнүүдтэ хүнүүдэй гараа угааха умывальнигшье байдаггүй. Һүнэй амһарта — хүнэг, бидон угааха тусхай түхеэрэлгэшье үгы. Ехэнхи ушарта амһартань тусхай дезинфекци хэхэ, сэбэрлэхэ, холисо хэрэгсэлгүй мини уһан соо угаагдана. Зарим фермэнүүдтэ угаагдаһан хүнэг, амһартань, шүүр марлинь мини хорёодо үлгеэтэй, дахин муухай боложо байдаг.

Үнеэдээ һааходаа, хүхэндэнь солидол түрхеэд, шобторжо байдаг ушар үсөөн бэшэ. Мүнөө «Зооветснабта» һү шүүхэ лавсантай бүдөөр хэһэн шүүр дутаалдадаг, гэбэшье хүбэнтэй шүүр яһала элбэг. Теэд тэдэниие ажахынууд абадаггүй.

Үсэлэгдэһэн, мүн халдабарита бэшэ үбшөөр үбдэжэ гарзалһан малай арһа заабол үбшэжэ, суглуулжа абаха гээшэ баһал шухала асуудал. Энэ жэлдэ ажахынуудта аяар 10,5 мянган үхэрэй, 1000 шахуу адуунай, 10 мянган гахайн арһан тушаагдангүй һалаа. Малай халдабарита бэшэ үбшөөр үбдэжэ гарзалхадань, арһыень үбшэжэ абангүй хаяжархидаг байна. Зэдын, Сэлэнгын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынууд малай арһа мүртэй тушаанагүй. Илангаяа мүнөө малай арһанай сэн ехэ болоо. Энэмнай ажахынуудай экономикодо бага бэшэ ашаг үрэ үгэхэл.

Эхэ орондоо эрхим шанартай эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдаха, абаһан продукциин шанарые эрид һайжаруулхын түлөө тэмсэхэ гээшэ хүдөө ажахыда хүдэлжэ байһан хүн бүхэнэй үдэр бүри анхаралаа хандуулха хэрэг мүн.

Н. МАЛЫГИН,
республикын хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, шанарыень шалгаха гүрэнэй инспекциин главна инспектор.

Барханай юһэн хүбүүд

Бидэнэр Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүрэжэ ерэбэбди. Баргажанай хадануудай эрмэг шулуун оройгоор саһан унажа, хойто зүгһөө хорон хүйтөөр һалхилна. Нуур, һужаагууд мүльһөөр хушагдажа, шэмэрэн хүйтэн үбэлэй газаа орожо ерэһые гэршэлнэ. Хүйтэрөөд байбашье, тарияанай поли дээрэ трактор, машинануудай, комбайнуудай хүнхинэлдэхэ абяан минута соошье замханагүй. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд һүүлшынгээ гектарнуудай тарияа хуряажа байгаа һэн.

— Байгша он соо хура бороо орожо, нилээд ехэ һаад хэбэ. Тарияамнай оройтожо эдеэшээ. Гэбэшье механизаторнууднай оньһон техникээ һайнаар заһабарилжа, тарияа хуряалгадаа жэгдэ ороо һэн. Эдэнэр богони болзор соо гээлтэ хоролтогүйгөөр тарияагаа хуряажа дүүргэхэнь гэжэ колхозой партийна организациин секретарь Василий Санжиевич Бадмаев механизаторнуудаа магтажа байгаа һэн.

Тус колхозой тарияашадай хэһэн ажал хүдэлмэриие хараад үзэхэдэ, эдэнэр һайн бэлэдхэлтэйгээр энэ харюусалгатай ажалаа эхилээ гэжэ ойлгохоор бэлэй. Хорёод үдэр соо 3.550 гектар газарһаа 62.379 центнер ороһо суглуулаад, гүрэндэ ороһо худалдаха даабаряа хоёр дахин үлүүлэн дүүргэһэн байна. Колхозой үнинэй механизатор Кубунчик Едонкиевич Галсановай хүтэлбэрилдэг тарияан ажалай нэгэдэхи бригадынхид илангаяа һайнаар хүдэлжэ гараа. Эндэхи механизаторнууд гектар бүриһөө дунда зэргээр 22 центнер ороһо хуряажа, һая болтор ехэ үзэгдөөгүй амжалта туйлаба. Эндэхи комбайнернууд үдэр, һүниие илгангүй поли дээрэ хүдэлжэ, богони болзор соо тарияа хуряаха хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулалсаба. Полевой стан дээрэ бригадир Кубунчик Галсановтай уулзабабди.

Задарюун томо бэетэй, дүшөөд наһанай энэ хүниие би үнинэй мэдэхэб. Амжалтатай һайнаар ажаллана гэжэ дуулахадаа, баясадагшье һэм. Хэдэхэн жэлэй саанахана тракторист Кубунчик Галсанов нэгэдэхи бригадын бригадираар томилогдоһон юм. Олон жэл механизатораар хүдэлһэн тула оньһон техникэ, тарияа тариха, хуряаха ажал һайнаар мэдэдэг болоһон байна. Тиимэһээл тарияа һайн шанартайгаар тариха гэһэн эрилтэ механизаторнуудайнгаа урда табидаг заншалтай. Тарилгын үедэ Кубунчик Галсанов поли дээрэһээ һаладаггүй юм. Тракторист бүхэнэй ажалые наринаар шалгажа, зүбшэл заабари үгэһэл лэ байдаг. Тиигэхэдээ «ямараар тарилга хэнэш, тиимэл тарияа хуряахаш» гэжэ ойлгуулдаг. Бригадирайнгаа этигэл найдалые үнэн сэхэ ажалаар харюулха гэжэ булта механизаторнууд оролдоно. Тиимэһээл эдэнэр жэл бүри тогтууритай һайн ургаса хуряажа, нютаг соогоо суурхана бшуу.

— Манай үнинэй механизаторнууд Шанюшка Занаев, Бурлай Буянтуев, Бубэй Арамхиев гэгшэд илангаяа һайнаар хүдэлжэ гараа, — гэжэ бригадир хүдэлмэришэдөө магтана.

Ток дээрэ ороһо сэбэрлэхэ ажал түлэг дундаа. Шаргал улаан шэниисэ сэбэрлэгдээд, складуудта хадагалагдажа байна. Радна Намсараев бригадиртай хамта сэбэрлэгдэһэн ороһоной шанарыень ехэл наринаар шалгана.

— Ток дээрэ 39 мянган тонно ороһон асарагдаба Энэ ороһо сэбэрлээд хадагалха, гүрэндэ худалдаха ёһотойбди. Энэ ажалаа ноябриин 20-до дүүргэхэ зорилготойбди, — гэжэ К. Е. Галсанов хэлэнэ. Иимэ ехэ ороһон энэ ток дээрэ хэзээдэшье ороогүй байха юм.

Кабина дээрээ найман одо мүшэтэй комбайниие колхозой үнинэй механизатор Шанюшка Надмитович Занаев жолоодожо ябана. Тэрэ хабартаа трактор жолоодожо, тарияа таридаг. Намартаа комбайнда хүдэлдэг дүршэл шадабаритай механизатор юм. Тэрэ тарияа хуряалгын эхинһээ 8 мянган центнер ороһо хуряажа, колхоз соогоо эрхимлэбэ. Мянган центнер ороһо хуряаһан механизаторай комбайн дээрэ одо мүшэ зуража, үнэтэ бэлэг барюулха гэһэн шиидхэбэри колхозой правлени, партийна организаци тарияа хуряалгын урдахана баталан абаһан юм. Шанюшка Занаев аяар найма дахин энэ үндэр шагналда хүртэжэ, хаба шадалаа харуулба. Бурлай Буянтуевай комбайн дээрэ табан одо мүшэн толорно.

— Баян ургаса хуряаха нюусануудые һайн мэдэдэг болообди. Үнгэрһэн жэл гектар бүриһөө 17 центнер ороһо хуряагдаһан һэмди. Мүнөө жэл бүри ехэ ургаса хуряагдаба. Ерэхэ жэлдэ бүри баян ургасын түлөө оролдохобди, — гэжэ К. Е. Галсанов бидэндэ омогоор хэлэжэ байгаа һэн.

Энэ хүнэй үгэнүүд үнэншэхөөр юм. Тэрэ Баруун Хүнтэйн үргэн талада түрэһэн, эндэ үдэһэн. Эндэхи газарые һайн мэдэхэ болоһон бэрхэ механизатор хүн. Тиимэһээл ажалаа зүбөөр эмхидхэнэ. Тарияа тариха гурим ёһые зүбөөр сахина. Энээн дээрэһээ тэрэнэй даадаг полевой станай коллектив жэл бүри баян ургаса хуряана.

— Кубунчик Галсанов шэнги ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг мэргэжэлтэд манай колхоздо олон юм. Тиимэһээл бидэнэр жэл бүри ехэ ургаса абаха аргатайбди, — гэжэ колхозой партийна организациин секретарь В. С. Бадмаев хэлэжэ байгаа һэн. Зүбшье юумэ хэлэнэл даа.

ҺАЯДАА ДҮҮРГЭХЭНЬ

Өөрой совхозой механизаторнууд тарияа хуряалгаа хараалһан болзортоо һайн шанартайгаар дүүргэһэн юм. Поли дээрэхи һолоомо суглуулжа абахын тула эндэ тусхай 3 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй мэдэлдэ 12 трактор, 2 пресс-подборщик болон бусад техникэ бии. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд энэ шухала хүдэлмэрээ һайн шанартайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал табиһан байна. Поли дээрэхи һолоомо суглуулха хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэй, ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг механизаторнууд томилогдоо.

Звено бүхэн энэ шухала хүдэлмэридэ харюусалгатайгаар хандажа, хүдэлһэн байна. Отара бүхэндэ 200—300 центнер шэмэтэй тэжээл буулгагданхай.

Тарияалан дээрэхи һолоомо суглуулха хүдэлмэри ойрын үдэрнүүдтэ түгэсхэгдэхэнь. Мүнөө Дээдэ-Торейн тарияалан дээрэ 2 пресс-подборщик ажаллана.

Һолоомо суглуулгада Д. Т. Бадмаевай хүтэлбэрилдэг тракторно-тарияан ажалай бригадын гэшүүд түрүүлнэ. Тус бригада 17500 центнер һолоомо хуряагаа гэхэ гү, али энэнь совхоздо суглуулагдаһан бүхы һолоомоной 70 процент болоно. Механизаторнууд Д.-Б. Будаев, Б. Дылыков гэгшэд үдэр бүриингөө даабариие 2 дахин үлүүлнэ.

А. ЕЛИСЕЕВ.
Зэдын аймаг.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДТ...

УКРАИНА:

ТАҺАЛГАРЯАГҮЙ КОНВЕЙЕР

ДОНЕЦК. «Красноармейскуголь» комбинадай «Кураховское» гэжэ шахтоуправлениин үйлэдбэриин технологическа линиидэ малтагдан абтаһан нүүрһые газар дээрэ гаргаха сурангата оньһон нэбтэрүүлэгдэбэ. Пермскэ областьдохи Александровско машина бүтээлгын заводто хэгдэһэн энэ оньһон түхеэрэлгэ зайн галаар нүүрһэ зөөлгые предприятида һалгажа, часай турша соо 270 тонно нүүрһэ газар дээрэ гаргана.

Шэнэ конвейер — Донецкын политехническэ институдай эрдэмтэдэй бүтээл. Тэрэнэй һайн юумэниинь юун бэ гэхэдэ, хэдышье холо газарта ашаа зөөхэ аргатай. Энэ шахтада тэрэ 720 метртэ шулуун нүүрһэ зөөжэ абаашана.

Нүүрһэ конвейерээр зөөхэ хэрэгтэ суранзанай хүсэн түрүүшынхеэ хэрэглэгдэһэн байна. Энэнь нүүрһэ таһалдуулангүй зөөхэ арга олгоо. Урдань байһан двигательнүүдэй орондо хүсэтэ суранзанаар хангагдаһан электроприводууд хэрэглэгдэнэ.

ЭСТОНИ:

МИЛЛИГРАММАЙ МИЛЛИОНДОХИ ХУБИ ХҮРЭТЭР

ТАЛЛИН. Республикын арадай ажахын шэнэ һалбари — органическа химиин промышленностьда эрдэмтэд эхи табиба. ЭССР-эй Наукануудай академиин конструкторнуудай бюродо газай препаративна хроматограф бүтээгдэбэ. Органическа арба, зуугаад ондоо холисо сооһоо хэрэгтэй байһан бодосоёо тэрэ илган абажа шадаха юм. Холисо соо тус бодосой миллиграммай миллиондохишье хубиин бии байгаа haa, тэрэ илгаха аргатай. Химиин мүнөөнэй үйлэдбэридэ бүтээн гаргаһан продуктынгаа шанарые шалгахадань, иимэ тобшо мэдээн хэрэгтэй болоно. Газай хроматографуud фармацевтическэ промышленностьда үргэнөөр хэрэглэгдэдэг.

Тус түхеэрэлгэ урдынхидаа адли үе үе болоод лэ бэшэ, таһалгаряагүйгөөр хүдэлнэ. Энэнь тэрэнэй ажалай бүтээсые табаһаа үлүү дахин дээшэлүүлнэ. Лейпцигтэ болоһон намарай заншалта ярмаг дээрэ хроматограф мэргэжэлтэдэй анхарал татаһан, алтан медальда хүртэһэн байна.

РСФСР:

БЕРИНГ ОЛТИРОГТО НҮҮЖЭ ЕРЭГШЭД

БЕРИНГ ОЛТИРОГ. Командорско олтирогууд дээрэ ажахын шэнэ һалбариин хүгжэлтын эхин табигдаба. Урдын үүлтэрэй гурба мянга шахуу тахяа Камчаткаһаа Беринг олтирогто асарагдаа. Эндэхи ан үсхэбэрилдэг комбинадай бариһан шубуунай оньһожоруулагдаһан байрада тахяанууд оруулагдаба. Түрүүшын хэдэн мянгаад үндэгэн худалдаанда ороо.

Командорско олтирогууд үнэ сэнтэй арһаараа суурхадаг гээшэ. Далайн минсгэй, хойто зүгэй сагаан үнэгэ эндэ агнадаг, норконуудые фермэ дээрэ үсхэбэрилдэг, загаһа баридаг. Олтирогууд хадаа, ороной зүүн хойто зүгэй эгээн лэ ашаг ехэтэй фермэ гэжэ суурхадаг. Жэл бүри эндэ дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 4,5 мянган литр һүн абтадаг.

УЗБЕКИСТАН:

БАГА ДАЛАЙНУУД

ТАШКЕНТ. Наманганска областиин Гандысай гэжэ нютагта Чаткальска хадануудһаа жэл бүри хабартаа уһан урдан ерэдэг. Эндэ Ескиерскэ сөөрэм хабарай һайрамай уһые суглуулжа, Янгикурганай «арк юлдузи» колхозой хлопогой таба мянган гектар газар уһалха арга олгохо байна. Ерэхэ хабар Ескиер түрүүшын таба миллион кубометр уһа суглуулха юм.

Ескиерскэ сөөрэм табан жэлэй дүүрэтэр Узбекистанда баригдахаар хараалагдаһан юһэн бага сөөрэмэй нэгэниинь болоно. Тус сөөрэмүүдтэ суглуулагдаха уһан 13 ехэ сөөрэмэй уһанда нэмэри болохо байха.

Бага сөөрэмүүд хадын ташаланда, хабарай һайрамай мүр дээрэ тогтоогдоно. Самаркандын областьдо тодхогдохо хоёр иимэ сөөрэм Ургутска районой тамхинай плантаци...

Арменидэ, Зод ... холо бэшэхэнэ, алтан ... хэбтэшэ олдоо. Эндэ... нигуудай бааза дээр... шалгын фабрика ба... даба.

Зураг дээрэ: газар... дэб гүнзэгыһөө абта... луунууд. Тэрэнэй ту... жаар алтанай нөөсэ ... хойлогдоно.

АПН-эй ...

ПАЛЕСТИНЫН АРАБ АРАДАЙ ЭРХЭ СҮЛӨӨГЭЙ ТҮЛӨӨ ТЭМС...

Палестинын араб арадай хуби заяан ямаршуу байна гээшэб, энэ асуудал яажа шиидхэгдэхэ аргатайб гэһэн асуудалтайгаар Д. Ф. Бадуева манай редакцида хандаба. Энэ асуудалдань харюу болгон партиин обкомой лектор Р. Б. Гармаевай статья уншагшадай анхаралда табигдана.

Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу шанга байдал, эндэхи араб арадуудай шуһата тэмсэл үдэр бүри хүн зоной анхарал хандуулжа байһаар. Израильтай хүршэ араб оронуудта: Иорданида, Сиридэ болон Ливанда палестинын араб хүн зоной саг зуурын байдаг отогууд оршодог. Тэндэхи сүл губинуудта олон километр һунаһан газарта үргэлжэлэн, түмэр түдэгөөр хабсаргаһан орбогорхон гэрнүүд арад зоной ядуухан байдалые гэршэлнэ. Һүүлэй хорин табан жэлэй саада тээ түрэл нютагуудһаа Израилиин эзэрхэг түримхэйшүүлдэ намнуулжа, үйдхар гашуудалда, ядарал зоболондо ороһон хүн зон эндэ ажаһуудаг. Тэдэнэй олонхинь энэ сүл губида түрэһэн, түрэл нютагаашье мэдэхэгүй, үлэн хооһон үбшэн тахалда дайрагдажа байха баатай болоһон байна. 1972 ондо ООН-ой тунхаглаһан мэдээнэй ёһоор, энэ нютагуудта 1,5 миллион хүн зон ажаһууна.

Ямар ушар дээрэһээ иимэ хүндэ хүшэр байдал Палестинын араб арадта тохёолдооб? Энэ асуудалда гансал харюу байха. Урдань гитлеровскэ фашистнарай эзэмдэһэн газартаа арад зониие хюдадаг, тамалдаг байһан шуһата муухай аргыень мүнөө үсын сионистнар гүрэнэйнгөө политика болгонхой. Үшөө XIX зуун жэлэй эсэс багаар сионис хархис үзэл дагагшад Палестинэдэ амяараа еврей гүрэниие бии болгохо эрмэлзэл гаргажа, тэрэ хизаарта һуудаг араб, еврей яһанай арадуудай хоорондохи харилсаанууд муудажа эхилһэн юм. Сионистнар бүхы дэлхэйн оронуудһаа элдэбын мэхэ гохын аргаар Палестинэдэ еврей яһатаниие суглуулан асархадаа, энэ нютагта һуужа байгаа араб арад зониие түрижэ, түрэл тоонтоһоонь намнажа эхилһэн. Заримдаа хүнгэн сэнгээр арабуудай газар уһые худалдажа абадагшье байба. Үнгэрэгшэ зуун жэлэй 80-аад оной эхиндэ Палестинэдэ оройдоо 34 мянган еврей яһанайхид ажаһуудаг haa, 1947 ондо тэндэ иимэ яһанай уг гарбалтай 608 мянган хүн байба. Үшөө дэлхэйн нэгэдэхи дайнай жэлнүүдтэ еврей хүн зонуудһаа сэрэгэй бүридэлнүүдые эмхидхэжэ эхилһэн байгаа. Тэрэ сагһаа хойшо Палестинэдэ һуугаа сионис үзэл дагагшад эртэ урда сагһаа эндэ ажаһуужа байһан араб арадуудые хюдаха, намнаха зэбүүрхэмэ муухай политика ябуулдаг болоһон байгаа. 1921 оной май һарада Яффа хотодо хэдэн зуун арабуудай шуһан адхараа. 1928 оной сентябрьда, 1929 оной август һарада, 1933 оной намар, 1936 оной апрель — май һаранудта Палестинын олон тоото хото городуудта шуһата хюдалганууд болоһон түүхэтэй. Сионистнар үшөө тэрэ сагта дэлхэйн империалис хүсэнүүдэй мэсэ зэбсэг байһанаа тодорхойлһон, 1929, 1936—39 онуудта Палестинын арабуудай Англиин колонизаторнуудай урдаһаа тэмсэжэ ороходоонь, сионистнарай зэбсэгтэ отрядууд тэдэниие зэрлигээр дараһан юм.

Энэ хизаар орондо еврей яһанай хүн зоной олошорхо бүри (1870 ондо тэдэнэр 5 мянган, 1880-аад онуудта 34 мянган, 1947 оной ноябрь һарада — 608 мянган. 1973 ондо — 3 миллионһоо үлүү хүн зон болоһон байна) сионистнар тэрэ газар дайдые булимтаран абаха хүсэлэнтэй өөрынгөө политика үргэлжэлүүлһэн юм. 1947 оной декабрь һарaһаа хойшо Хайфа, Иерусалим, Яффа, Язур гэжэ хотонуудта арабуудые доромжолжо, газар нютагһаань намнаха гэһэн оролдолгоёо бүри эршэдүүлээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн тогтоолоор 1948 оной майн 14-дэ Израиль гүрэн тогтоо һэн. Тиихэдэ Израиль гүрэндэ 14 мянган квадратна километр газар дайда үгтэһэн байна. Тэрэ үедэ сионистнар 120 мянган солдат болон офицернүүдтэй, сэрэгүүдынь тон ехэ буу зэбсэгтэй, араб арадуудые үзэн ядаха «һургаалаар» нэбтэрүүлэгдэдэг байһан. Палестинын арабууд сэрэг дай эрхилхэ хүсэл үгы бэлэй, тэрэ үедэ Египет, Ирак гүрэнүүд оройдоо 25—30 мянган сэрэгтэй, тэдэниень Англиин офицернүүд ударидадаг бэлэй. Тиихэдэ Иорданиин «Араб легион» гэжэ арми — морин, тэмээн сэрэгшэд, Сириин арми һая бии боложо байба.

1967 оной ноябрь һарада президент Насер француз журналай түлөөлэгшэтэй хөөрэлдэхэдөө иигэжэ хэлэһэн юм: «Еврей хүн зон манай (арабуудай) хани хүршэ, аха дүү арад юм. Бидэнэр олон зуун жэлэй туршада хани барисаатай, эбтэй эетэй һуудаг һэмди. Сионизмын һургаал нэбтэрүүлэгшэд лэ элдэб асуудалнуудые гаргажа, эдэ яһатадай хоорондо яһа хаяһан байна. Бидэ эбтэй эетэй һууха ёһотойбди. Теэд нэгэ хүнэйнь нүгөөдэеэ намнажа, гэр нютагыень буляаха ёһогүй». Араб арад зоной түрүү үзэлтэй түлөөлэгшэнэрэй тэндэхи хүндэ хүшэр асуудалнуудые эбэй ёһоор шиидхэхээр бэлэн байһыень эдэ үгэнүүд гэршэлнэ.

Израиль гүрэнэй байгуулагдаһанай һүүлдэ сионистнар булимтархы аашаяа улам үргэлжэлүүлһэн байна. 1948—49 онуудай дайнай эсэстэ израилиинхид 7 мянган дүрбэлжэн километр газар эзэлжэ, тэндэхи арад зониие хюдажа, эхилһэн юм. Сиони... тэрэ үедэ эзэлһэн 170 мянган арабу... һуудаг һэн. Тэрэ саг... шо энэ арад тэмсэж... лээ. Израилиин 1949... булимтаран абаһан ... Палестинын араб гүр... гуулагдаха байһан за... гэжэ шадагдаагүй.

Иигэжэ Палестин... дагшадай асуудалну... рүү хүн түрэлтэнэй ... сэдьхэл зобоодог бо... Тэрэ сагһаа хойшо ... иль ООН-ой Генерал... самблейн болон Ак... Соведэй нэгэшье ... эрилтэ дүүргээгүй», ... СССР-эй Верховно ... 1970 ондо тэмдэгл... Энээниие баримтал... тодо баримтануудые ... 1953—1962 онуудта ... ниин газар дайдада 2... хин добтолго эрхил...

РАБКОРНУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА НЭГЭДЭХИ ЗҮБЛӨӨНЭЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

ХЭБЛЭЛЭЙ ЭДЭБХИТЭДЭЙ ҮҮРГЭ ЕХЭ

…вет хэблэл — арадай …тэй хэблэл мүн. Тэрэ … ажал ябуулгада …а олониитые хабаа…даг, тэрэнэй эдэбхи …лые, ажалайнь дүр… эрдэм ухаае болон бэ…галаании хүтэлбэри …жо, ажалаа эрхилдэг …hайхан заншалтай юм. …заншал агуу багша Ле…… hургаалhаа эхитэй. …эдэб… хүдэлмэришэн корреспон…үүдэй Бүхэсоюзна Нэ…… зүблөөн 1923 оной …н 16-hаа хүдэлмэрээ …, 5 үдэрэй туршада …hэн. Тиигэжэ газе… эдэбхитэдэй ажалай … тухай хэлсэhэн, … газетын эдэбхитэдые …хэ ленинскэ гол ёhо… hайшааhан юм. Тэрэ … хүдэлмэришэн болон … бэшэгшэдэй хүдэлөөн …н алдарта зам гаталаа.

«Рабкорнуудай Бүхэсоюз… нэгэдэхи зүблөөнэй 50 … ой тухай» тусхай …ол КПСС-эй ЦК hаяхан …н абаба. Энэ тогтоол … хэблэлэй эдэбхитэдэй …а гараhан замай дүн… согсологдонхой. мүн …эй хэжэ байhан ажалда … сэгнэлтэ үгтөө. Хүдэл…шэн болон хүдөө бэшэг…… хүдэлөөн үнгэрhэн 50 … туршада тоогоороо …ороо, эмхидхэлэй та… бэхижээ, ниитэ-полити… ехэ хүсэн болоо гэжэ …ын Центральна Коми…гэмдэглэнэ. Орон дотор… газетын эдэбхитэдэй тоо …ллион шахуу юм. Энэ … хадаа совет байгуулал… үнэхөөрөө демократичэ… совет хэблэлэй ёhотой … шэнжэтэй байhые …тодоор харуулна.

…дэлмэришэн болон хү… бэшэгшэдэй хүдэлөөн мүнөө хүгжэлтын шэнэ шатада гаранхай, шэнэ шэнжэтэй болоо. Тэрэ хадаа үргэн олониитэ хүн зониие зэргэдээ жагсаанхай, эмхидэл, дэлисэ ехэтэй. Мүнөөнэй хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэд — ажалай түрүүшүүл, мэргэжэлтэ, эрдэм, эдэбхи ехэтэй хүнүүд, гүрэнэй, ниитын хэрэгые нэн түрүүнэй уялга гэжэ тоолодог мэдэрэл ехэтэй хүнүүд юм.

Энэ ушарые манай республикын газетэнүүдэй, тэрэ тоодо «Буряад үнэн» газетын эдэбхитэдэй жэшээ дээрэhээ хаража болоно. «Буряад үнэндэ» жэл бүри 6 мянга шахуу бэшэг хэблэгдэжэ байдаг. Эдэ бэшэгүүдые хэд бэшэнэб гэхэдэ, хүдэлмэришэн, колхозник, эрдэмтэн, партийна, советскэ, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, ниитын бусад олон эмхинүүдэй түлөөлэгшэд. Тэдэнэй дунда үндэр наhатануудшье, эдир залуушуулшье, элдэб түрэлэй ажалтай хүнүүд, мүн пенсидэ гараhан эдэбхитэдшье бии. Тэдэнэр ажахын, соёл культурын, совет хүнүүдые хүмүүжүүлгын али олон асуудалнуудые олоной анхаралда табижа, ниитын, гүрэнэй удха шанартай хэрэг шиидхэлсэжэ байдаг юм.

Гадна манай уншагшад, эдэбхитэд үдэр бүри шахуу редакцида ерэжэ гү, али хонходожо, али нэгэн асуудалда анхаралаа хандуулхые зүбшөөл үгэжэ, hануулжа байдаг, ажалай хэрэгэй ябасын хойноhоо шалгалта хэхэдэмнай эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, мүн бусад ажал ябуулгадамнай ехэ туhа хүргэжэ байдаг юм. Газетымнай эдэбхитэй бэшэгшэд Социалис Ажалай Геройнууд Цыремпилова, Рабдаев, Номтоев, Оширов болон ажалай бусад олон түрүүшүүлэй зүбшөөл болон дурадхалнуудые анхарhан, ажалайнь дүршэлтэй манай уншагшад танилсаhан байха. Тиихэдэ али нэгэн hонин ушарые үдэр бүри редакцида дуулгажа байдаг манай олон тоото информаторнууд тухай мүнөөдэр дурдаха хэрэгтэй. Тэдэнэр редакцитай иимэ үдэр бүриин холбоо барисаатай байхадаа, уншагшадта, журналистнуудта ехэ туhа хүргэнэ гээшэ.

Эдэбхитэдэйнгээ хүсөөр совет хэблэл ороной бүхы ажабайдалда ехэ нүлөө үзүүлжэ байдаг. Мэргэжэлтэ журналистнуудhаа гадна, hайн дураараа олон зуу мянган корреспондентнүүд — хүдэлмэришэд, колхознигууд, интеллигентнүүд — хэблэлдэ бэшэжэ байдаг, гээд нүхэр Л. И. Брежнев хэлээ hэн. Тэрэнhээ гадна, элдэб олон асуудалнуудаар ажалшадай олон мянган бэшэг газетэнүүдэй редакцинуудта орожо, анхаралтайгаар шэнжэлэгдэжэ байдаг. Эдэ бүгэдэ ниитын hанал бодол тодорхойлогшо байха арга боломжо совет хэблэлдэ олгоно.

Совет хэблэлдэ бэшэхэ ябадал юрэл сүлөө сагай хэрэг бэшэ, харин ниитын хэрэг хүтэлбэрилгэдэ хабаадаха гэhэн гүнзэгы мэдэрэлэй уряа мүн. Тиимэhээ хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй дурадхалнуудта, ажаглалта болон шүүмжэлэлдэ анхаралтайгаар хандаха, тэдэниие хүндэлжэ, дэмжэжэ байха, дурадхаhан зүбшөөл тушаань зохихо хэмжээ абаха гээшэ партийна организацинуудай, газетын редакцинуудай зорилго юм. Энээн тушаа КПСС-эй ЦК-гай hаяын тогтоол дотор онсо заагданхай. Эдэ үдэрнүүдтэ орон доторнай, тэрэ тоодо манай республика дотор, хэблэлэй эдэбхитэдэй зүблөөн, суглаанууд боложо, энэ хүдэлөөе саашань хүгжөөхэ зорилгонууд хараалагдаха, дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүд абтаха байна.

Хүдэлмэришэн, хүдөө бэшэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, хэблэлэй хүдэлмэридэ бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха, КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ бүхы хүсэеэ зорюулха, социалис мүрысөөнэй манлайда ябаха хэрэг болоно. Партийна организацинууд, газетэнүүдэй редакцинууд хэблэлэй олон мянган эдэбхитэдэй хүдэлөөе зүбөөр хүтэлбэрилхэ. газетын хүдэлмэридэ тэдэнэй бүри эдэбхитэйгээр хабаадаха таатай зохид эрхэ байдал байгуулха уялгатай.

Манай ороной хэблэлэй эдэбхитэдэй Бүхэсоюзна Нэгэдэхи зүблөөнэй болоhоор 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байхадаа, манай редакци, бүхы журналистнууд эдэбхитэй нүхэдтөө, хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэдтээ амар мэндые хүргөөд, ажалдаа амжалта түйлахыень, зол жаргалтай, элүүр энхэ ябахыень, бүри эдэбхитэйгээр газетэдэ бэшэхыень хүсэнэ.

…нуудэй ажалда эдэбхи… …р хабаадалсадаг, завод… …ю боложо байhан hонин… …, мүн шүүмжэлхы бо… …олондо аша туhатай… …шнуудые бэшэдэг.

…РАГ ДЭЭРЭ: Н. С. … (зүүн гарhаа) газетэ… …гээхэ ээлжээтэ мате… …бэлдэжэ байна.

…ЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ЭРХИМ МАЛШАН — МАНАЙ ТУҺАЛАГША

КПСС-эй XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө ехэ бэлэдхэл ябажа байгаа бэлэй. Съездhээ съезд хүрэтэрхи хугасаада партийна эхин организацинууд хэр зэргэ бэхижээб, тэдэнэй хүтэлбэрилхы шадабаринь энэ үедэ хэр дээшэлээб, урда болоhон партиин съездын абаhан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө түбхын түгүүндэ коммунистнууд ямар зэргын харюусалгатайгаар, хэр эдэбхитэйгээр хүдэлнэ гээшэб гэhэн асуудалаар хөөрэлдөө эмхидхэхэ хүсэлэн түрэhэн юм.

Энэ хүсэhэн хэрэгээ эмхидхэхэ, хүсэндэнь хүргэхэ хүдэлмэридэмнай КПСС-эй XXIII съездын делегат, партиин обкомой гэшүүн, Социалис Ажалай Герой, Хориин аймагай Үдын совхозой ахалагша хонишон Намжалма Ламхановна Тогмитовагай ехэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhыень огто мартагшагүйб. Партиин съездын табиhан зорилгонуудые бэелүүлэлсэхын түлөө өөрөө хэр зэргэ хүдэлжэ байhан тушаагаа хөөрэхэ зуураа, коммунистнуудай уялга болон харюусалга дээшэлүүлхэ талаар онсо тогтоhон, анхарал татамаар хэдэ хэдэн дурадхал оруулhан юм.

Республикын түрүү малшадай нэгэн, эдэбхитэй коммунистын хэлэhэн үгэнүүдэй үндэhөөр үргэн хөөрэлдөө дэлгэхэ зорилгоор «Коммунист, тэрэнэй уялга ба харюусалга» гэhэн гаршаг нэрээр бии болгожо, КПСС-эй XXIV съездын эхилтэр шахуу үргэлжэлүүлэгшэ hэмди. Энэ гаршаг доро жиирэй коммунистнуудай, элдэб тушаалтай партийна хүтэлбэрилэгшэдэй бэшэгүүд газетымнай хуудаhануудта толилогдожо, hанаhанда хүрэмөөр хөөрэлдөөн болоо бэлэй.

Эдэбхитэй коммунист, алдарта малшан тэрэ гэhэнhээ хойшо манай газетэтэй холбоо барисаагаа ходо үргэлжэлүүлhээр. Тэрэ холбоо барисаанай эгээл шухалань хадаа тэрэнэй өөрынгөө дүй дүршэл тухай хөөрэдэгынь ехэ аша туhатай, олон тоото уншагшадай анхарал татамаар, жэшээ абамаар хэрэг болодог байна.

Эдэбхитэй хүдөө бэшэгшынгээ жэлhээ жэлдэ амжалтаяа арьбадхажа, коммунист нэрээ үндэр дээрэ үргэhөөр лэ ябадагтань маша ехэ баяртайбди.

Г. ЦЫРЕТОРОВ.

Ходо гаража байдаг хэблэлые үбгэн залуугүй худалдан абажа уншадаг. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ХАТУУЖАГ ЛЭ ГУУРҺАНИИНЬ

«Б. Шоёнов». Энэмнай Бадмажаб Шоёнович Шоёнов гээшэ. Захааминай аймагай Цахир тосхондо ажаhуудаг юм. Урдань Совет органуудта удаан саг соо хүтэлбэрилхы тушаалда амжалтатай hайнаар ажаллаа hэн. hүүлэй жэлнүүдтэ Цахир тосхоной лесничестводэ хүдэлнэ.

Бадмажаб Шоёновой манай газетэдэ бэшэжэ эхилhээр дүшэ гаран жэл үнгэрөө. Энэ үе соо түрэл нютагтань, бүхы аймаг дотор ямар хубилалтанууд болооб? Б. Шоёновой бэшэhэн тобшохон мэдээсэлнүүдые, тодорхой корреспонденцинүүдые, багахан зураглалнуудые уншаа hаа, урда табигдаhан асуудалда дүүрэн харюу абажа болохоор гээд hанагдана.

Захааминай аймагта түрүүшын колхозуудые байгуулжа эхилhэн үе. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ нютагтаа үлэhэн эхэнэрнүүд болон эдир хүбүүд, басагадай габшагай ажал хүдэлмэри. Дайнай hүүлэй жэлнүүдтэхи ажахы хүгжөөлгын түлөө бүтэдэ арадай баатарлиг тэмсэл. Хүдөө нютагуудта соёл-гэгээрэлэй, медицинын, худалдаа наймаанай хүгжэлтэ, хүн зоной ажабайдалай улам hайжаржа, баян дэлгэр боложо байhан тухай асуудалнууд. Эдэ бүгэдэ тухай Бадмажаб Шоёнов тобшохоноошье hаа, олондо ойлгосотойгоор, гүнзэгы удхатайгаар саг үргэлжэ газетэдэ бэшэжэ байдаг юм.

Бадмажаб Шоёнов гансал hайшаалтай материалнуудые бэшээд, дутагдалнуудые обёордоггүй гэжэ hанахаар бэшэ. Ажахын, арад зоной эрилтэнүүдые хангалгын асуудалнуудаар дутагдалнуудые заагүй обёоржо, газетын редакцида дуулгаhан, бэшэhэн лэ байдаг.

Мүнөө республикын партийна организацинуудта тоосоотоhунгалтын суглаанууд боложо байна. Захааминай лесхоздо тиимэ суглаан баhал болоо. Суглаан дээрэ болоhон нүхэр ёhоной хөөрэлдөөн, шүүмжэлэл тухай нүхэр Шоёнов горитойхон корреспонденци hаяхан бэшэжэ, «Буряад үнэндэ» толилуулhан байна. Тиихэдэ нютагайнгаа бэрхэ малшан Д. Д. Гармаев тухай багахан зураглал hаяшаг бэшээ hэн.

Коммунис партиин үнинэй гэшүүн Бадмажаб Шоёнович Шоёнов ямаршье ажалда ябахадаа, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг, олоной хэрэгэй түлөө оролдожо ябадаг юм. Ажалдаа хэдышье сүлөө забдагүй байгаа hаа, газетэдэ материал бэшэхэ сагаа олоод лэ байдаг.

Хэблэлэй хүдэлмэридэ олон жэл соо оролдосотой hайнаар хабаадалсаhанайнгаа түлөө Бадмажаб Шоёнович «Буряад үнэнэй» редакциин Хүндэлэлэй грамотаар 1971 оной декабрь hарада шагнагдаhан. Манай газетын урданай эдэбхитэдэй нэгэн Б. Ш. Шоёновые хани халуунаар амаршалаад, «булад гуурhаниинь бүри хатуужаг лэ» гээд юрөөхэ дураа хүргэдэнэ.

Б. ВАНЧИКОВ.

ГАЙХАМШАГТА УШАР ХЭРЭГЭЙ УРДА ТЭЭ

ХАНИ БАРИСААГАА, харилсаа холбоогоо саашадань бэхижүүлхэ замда СССР, Инди шэнэ алхамуудые хэжэ байна. КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн нүхэр Л. И. Брежневэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Индидэ ошохоёо байhан ушарые хоёр ороной арадууд энэ талаар шэнэ алхам гэжэ сэгнэнэ. Энэнь дэлхэй дээрэ боложо байhан hайн хубилалтануудые бэхижүүлхэ хэрэг hайшааhан нэгэшье гүрэнэй анхарал татангүй байжа шадахагүй. Уласхоорондын харилсаанда совет-индиин хани харилсаан улам ехэ нүлөө үзүүлдэг боложо байна гэжэ hүүлэй жэлнүүдэй ушар хэрэгүүд элирхэйлнэ.

Энэ хани харилсаанай, үгээ ойлголсолгын эшэ үндэhэн гүн гүнзэгыhөө эхитэй. Хоёр ороной хэмжээнhээ, географическа талаараа дүтэ байлгаhаа энээнэй ушар шалтагаан элирүүлхые оролдохо гээшэ буруу. Эдэ оронуудай арадуудай түүхэтэ хуби заяан, социальна хүсэл эрмэлзэл, Агууехэ Октябриин социалис революциин hүүлээр империализмда эсэргүү, национальна сүлөөрэлгын ба социальна дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ союзнигууд болоhон ушарыень гол анхаралдаа абаха хэрэгтэй. Социальна ба национальна дарлалта мүлжэлгэдэ эсэргүүгээр тэмсэхын тула Совет Россин арадуудай хүсые Индиин ба Зүүн зүгэй бусад арадуудтай нэгэдүүлхэ гээшэ гол шухала зорилго болоно гэжэ дэлхэй дээрэ түрүүшын социалис гүрэнэй үндэhэ hуури табигша Владимир Ильич Ленин тоолдог hэн. Колониализмын гэнжэhээ оронойнгоо мултархаhаа хорёод жэлэй урда тээ энэдхэг арадай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ Джавахарлал Неру совет дүй дүршэл анхаралтайгаар шудалан, тэрэниие мэдэрэн ойлгожо, зохихо политика бэелүүлхыень эрилтэ табидаг байhан юм. «Росси Инди хоёр hайн хани хүршэ ёhоор ажаhууха ёhотой», «Элдэб олон асуудалнуудые хамтаараа шиидхэн, эдэбхитэйгээр харилсан ажаллаха зэргэтэй» гэжэ тэрэ тэмдэглэhэн байна.

Энэдхэг арадай бэеэ даалhан байдалтай боломсоор, эдэ захяа заабаринуудые СССР, Инди бодото дээрэнь бэелүүлжэ эхилhэн байгаа. Эдэнэр hайн ханинар, хүршэнэр болохоhоо гадна, нэгэ нэгээ халуунаар хүндэлжэ, адли тэгшэ эрхэтэйгээр али бүхы hалбаринуудта харилсан ажаллажа эхилээ hэн.

Социальна хубилалтануудай совет дүй дүршэл энэдхэг арадта үгтэнхэй. Экономическа, эрдэм наукын, соёлой харилсаа холбоонуудта энэ дүй дүршэлынь нэбтэрүүлэгдэнэ.

Бхилайдахи металлургическа комбинат совет-индиин харилсаанай hүлдэ болоно. Энэ харилсаа холбооной туяа элшээр бүхы Ази түби гэрэлтүүлэгдэнэ. Советскэ Союзай хабаадалгатайгаар Индидэ баригдаhан предприятинууд буладай гурбанай нэгэ хубиие хайлуулха, нефтиин 80 процентыень абаха, электрын элшэ хүсэнэй табанай нэгэ хубииень үгэхэ арга олгоно.

Индиин гадаадын политическэ хараа шугамые, сэрэгэй ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэhэн тэрэнэй политикые Советскэ Союз хододоо хүндэлжэ байдаг. Хоёр ороной арадуудай аша туhада, дэлхэй дээрэ бата эб найрамдал хангахын түлөө, империализмда эсэргүү тэмсэлэй аша туhада СССР-эй, Индиин эб найрамдалта политикын олон асуудалнууд шиидхэгдэнэ бшуу. Уласхоорондын дипломатиин зүблэхэ зүйлэй гол бүхы асуудалнуудые: буу зэбсэг хуряалгаhаа эхилээд, Дүтын Зүүн зүгтэ Израилиин ээрхэг түрипмхэй ябуулгануудай хойшолонгуудые усадхаха хүрэтэр олон тоото асуудалнуудые шиидхэлгэдэ СССР, Инди нэгэн адли hаналтай байна. Ази түбидэ эб найрамдал хангахын түлөө ехэ харюусалгатай байhанаа хоёр орон элирхэйлэн мэдүүлнэ. Нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэhэнэй ёhоор, Ази түбиин хуби заяае hайжаруулан хубилалгада Инди горитой үүргэ дүүргэхэ байна.

Ази түбидэ ехэ хубилалтанууд боложо байнхай. Эгээл иимэhээ дэлхэйн энэ районда эб найрамдал хангаха шухала. Һайн хани, хүршэ ёhоной харилсаан энэ талаар ехэ нүлөө үзүүлхэ.

Эб найрамдалай ба дэбжэлтын хэрэгтэ манай хоёр арадай хүсэ шадалые нэгэдүүлгэ шухала удха шанартай байна гэжэ Индиин премьер-министр Индира Ганди совет-индиин хани барисаанай удха тухай хоёр жэлэй урда тээ хэлэхэдээ тэмдэглээ hэн. 1971 оной августын 9-дэ баталагдаhан Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай совет-индиин договорой удха эдэ үгэнүүдые элирхэйлэн нэнэ бшуу. Хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаанда түйлагдаhан амжалтанууд энэ договороор батадхагдаhан байгаа. Гэхэ зуура, энэ договор хоёр ороной хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөхэ, Азида эб найрамдал хангаха хэрэгтэ хоюуланайнь хүсэ элсүүлхэ шэнэ түлхисэ болоно.

1971 оной hүүл багта Азиин урда хубида соробхилhон дайнай гал дүлэ сараха хэрэгтэ энэ договор нүлөөлhэн байгаа. Амгалан байдал, дары hэргээхын, Бангладешэй арадай өөhэдөө өөhэдыгөө тодорхойлхо эрхэ хүндэлхын аша туhада Советскэ Союз энэ харюусалгатай үедэ залан сэхэ ябуулга хээ hэн. Энэ хараа бодолоо баримталан, нёдондо жэлэй июль hарада Симлэдэ, байгша оной август hарада Делидэ Индиин ба Пакистанай хэлсээнүүдые баталагдаhанай hүүлээршье Азиин урда хубидахи харилсаа hайжаруулха хэрэгые Советскэ Союз халуунаар дэмжэжэ байна. Һая тогтоhон Бангладешэй гүрэнэй уласхоорондын хараа шугам бэхижүүлхэ хэрэгые совет хүнүүд hайшаана.

Ази түби эб найрамдалай, амгалан байдалай замаар урагшаа дабшан, хүгжэхэ ёhотой. КПСС-эй XXIV съезд дээрэ абтаhан эб найрамдалта программа дотор табигдаhан СССР-эй гадаадын политическэ хараа шэглэл иимэ байна. Дэлхэйн энэ районда аюулгүй байдал хамтаараа хангаха гэhэн совет суртал Азиин бүхы гүрэнүүдэй харилсаа холбоо hайжаруулха гэhэн суртал болоно. Гүрэн бүхэнэй бэеэ дааhан, дулдыданги бэшэ байдалые наринаар сахин, амгалан ёhоор зэргэ оршолгын гол ёhонуудай үндэhөөр Азиин гүрэнүүдэй хоорондо хани барисаа тогтоохо хэлсээн Бандунгда баталагдаа hэн.

Эб найрамдал ба аюулгүй байдал хамтаараа хангаха хэрэгтэ хабаадалсалта Азиин бүхы гүрэнүүдэй эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ талаар үргэн харгы нээнэ, эб найрамдалай хэрэгүүдые шиидхэлгэдэ эдэнэй үүргэ, нэрэ хүндэ дээшэлүүлнэ.

«Эб найрамдалта бүхы политикада Инди ехэ юумэ хээ, тиин тэрэнэй үүргын улам үргэдэхэ байhандань этигэн найданабди, — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев хоёр hарын урда тээхэнэ хэлээ hэн. — Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тума совет-индиин хани барисаан улам хүгжэн бэхижэнэ. Манай оронуудай арадуудта, бүгэдэ ниитын эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ аша туhатайгаар саашадаашье хүгжэхэ байhаниинь дамжагтүй».

Леонид Ильич Брежневэй хани ёhоной албанай хэрэгээр Индидэ ошолго совет арадай үндэрөөр сэгнэжэ байhан СССР-эй ба Индиин хоорондохи хани барисаа, харилсаа холбоо саашадань гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ ехэ туhа нэмэри хүргэхэ байха гэжэ СССР-эй олониитэ этигэн найдана.

Спартак БЕГЛОВ,
АПН-эй политическэ шэнжэлэгшэ.

АЖАЛША ЗОНОЙ АЛДАР СОЛО ДУУДАЯ!

Совет хэблэлэй удха шанар тухай эндэ олые хэлэhэнэй хэрэгтүй ха гэжэ hананаб. Сэхыень хэлэхэдэ, коммунизм байгуулха хэрэгтэ, хүн зониие шэнэ үүсхэлдэ, амжалта, илалтануудта зоригжуулха талаар совет хэблэлэй дүүргэhэн үүргэ айхабтар ехэ.

Зүб даа. Сут ажаллажа, хүдэлжэ байhан нүхэд, ажалша баатар хүнүүд тухайгаа бэшэхэ гээшэ хүндэтэйшье, харюусалгатайшье хэрэг болоно. Тиимэhээ хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй бэшэгшэд ажахы, предприятинуудта боложо байhан хэрэг үйлэнүүдые, хэгдэжэ байhан ажал хүдэлмэриие нарин хёрхоор хаража, алининь ямар бэ гэжэ сэгнэхэ уялгатай болоно. Ажал дээрэ байhан хүн өөрынгөө хэрэгүүд болон уялганууд тухай hайн мэдэнэ. Тиимэhээ хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэдэй корреспонденцинүүд алишье талаараа үнэтэй материал болоно бшуу.

Манай пролетарска хэблэл хадаа хүдэлмэришэн, таряашан болон интеллигенциин түлөөлэгшэдэй эдэбхи үүсхэл дээрэ түлгалжа, партиин табиhан зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ ха юм. Хүдэлмэришэн болон хүдөө бэшэгшэдэй хүдэлөөн үни холын түүхэтэй, агуу Ленинэй нэрэтэй нягта холбоотой. Һанаад үзэе. «Правда» газетын бии болоhон сагhаа хойшо хүдэлмэришэн корреспондентнүүдэй материалнуудые тэрэнэй хуудаhануудта ходо толилжо байhан.

Мүнөө үедэ республикын алишье аймагта ошоо hаа, газетэдэ бэшэдэг хүнүүд яhала олоор дайралдаха. Жэшээлхэдэ, манай Хэжэнгын аймагта хүдөөгэй бэшэгшэд яhала олон. Тэдэнэр суг ажаллажа байhан нүхэд тухайгаа бэшээд, хаана ямар дутуу дунданууд гаранаб, тэрээн тухай дары дуулгана. Энэмнай хүндэтэй хэрэг болоно. Теэд хүдөөдэ байhан, ажал хэрэгэй ямар ябажа байhые хоёр нюдөөрөө хаража, бэе дээрээ үзэжэ ябаhан хүнүүд ажабайдалай бодото байдал дээрэhээ жэшээнүүдые абана ха юм.

Манай «Первомайский» совхоздо ажалай түрүүшүүл олон. Зуун эхэ хонин бүриhөө зуу гаран хурьга абаhан, үхэр малаа тобир тарганаар үдхэжэ, ехэ мяха гүрэндэ тушааhан, hүн дала билтаруулhан нүхэд бии. Тэдэнэр тухай, минии hанахада, бидэнэр үшөөл багаар бэшэнэ гээшэ хабди. Тиихэдэ хүдөөдэ хүдэлжэ ябаhан мэргэжэлтэд өөhэдынгөө ажал хүдэлмэри, дурадхал, hанамжа тухайгаа үшөөл багаар дуулгана.

Хүдэлмэришэн болон хүдөөгэй корреспондентнүүд нэн түрүүн газетэнүүдэй редакцинуудтай бата харилсаа холбоотой байха болонобди. Заримдаа энэ харилсаа холбоомнай hуладана гэжэ hанахаар. Юуб гэхэдэ, зарим аймагуудhаа ерэhэн бэшэгүүдые хаража үзэхэдэ, тэдэ нютагуудта хүдөө бэшэгшэдэй үсөөн байhаниинь абаhаар элирээд үгэнэ. Жэшээлхэдэ, Хойто-Байгалай, Баунтын аймагуудhаа ерэhэн материалнууд газетэнүүдэй хуудаhанда үсөөнөөр толилогдоно. Тэндэхи зоной ажал хэрэгүүд, ажабайдал тухай материалнуудые уншажа байдаг hаа, hонин байгаа.

Ажалша, юрын хүнүүд тухай очерк, зураглал, репортаж, корреспонденцинүүдые манай хүдөө бэшэгшэдэй улам олоор бэшэдэг болоо hаань, ехэ hайн байха бэлэй. Би өөрөөшье ажалша нүхэд тухайгаа бэшээд туршадагби. Теэд энэмни үшөө бага гэжэ hананаб. Саашадаа оролдохо хэрэгтэй.

Д. ДОРЖИГУТАБАЙ,
хүдөө бэшэгшэ.
Хэжэнгын аймаг.

…1961 он болотор из…илхид хүршэ Египет …дэ 1635 дахин добто… 1958—1962 онуудта тэ… Сиридэ оло дахин …хо hэдэлгэнүүдые хэ… байха юм.

…1949 ондо Палес… араб зугадагшад … мянган байhан hаа, … ондо тэдэнэй тоо 1 … 345 мянган хүн бо… 1967 оной июнь hарада … Египет, Сири, Иор… гүрэнүүдтэ добтолжо, … воболон тодхор . уша… байна. Мүнөөшье … араб хүн зониие … байна. 6 үдэрэй … израилиинхид. араб … оронуудай 60 мянган … километр газар … миллионhоо үлүү … эндэhээнь зугадажа, … тулижа ябана. Хоёр … туршада энэ эзэлэгдэ… газарта 5 мянган хүн …hан, 16 мянган хүн …аhан гү, али түрмэдэ … Тиихэ зуураа, «мү… сионистнар» гэжэ … фашис абари зантай … булимтаран аба… …зартаа еврей хүн зоной 50 гаран hууриниие сэрэгшэдэй жадаар байгуулаа. Дүтэ байhан арабуудай таряалан дээрэнь хоро хаяха мэтын муухай ааша гаргадаг байба. Иигэжэ Палестинын 3,2 миллион араб яhатан олон ондоо араб гүрэнүүдээр зугадаhан түүхэтэй.

«Агууехэ Израиль» байгуулха гэhэн сионис гүрэнэй политика мүнөөшье үргэлжэлhөөр, урдань буляан абаhан араб газарнуудаа бусааха тухай Израилиин хүтэлбэрилэгшэд хэлсэдэггүй, харин шэнэ добтолгонуудые эрхилжэ, өөрынгөө газар дайдые үргэдхэхэ hэдэлгэтэй. Һаяхан Моше Даян (тэндэхи сэрэгэй министр) Палестинын араб арад тухай: «Тэдэнэй гэрнүүдынь мүнөө үгы, бусажашье ерээ hаа, урдань байhан газараа олохогүй, тэдэнэй орон гэжэ мүнөө байхагүй. Урдань Палестинэ гэжэ гүрэн байдаг hаа, мүнөө Израиль тэндэ оршоно» — гээд бардамаар Франциин телевидениин түлөөлэгшэдтэ мэдүүлбэ. Байгша оной октябриин 6-да Израиль үшөө ехэ шуhата дайгаар хүршэ Египет, Сири гүрэнүүдтэ оробо. Энэ ушар бүхы дэлхэйн арадуудай hанаа сэдьхэл зобоогоо. Амгалан байдалай түлөө тэмсэлшэд энэ ехэ дайнай түймэрые саража шадаа. Манай ороной энэ хэрэгтэ тон ехэ нүлөө үзүүлhэниинь бүхы дэлхэй дээрэ онсо тэмдэглэгдээ. Һүүлэй 25 жэлэй туршада үзэгдөөгүй шанга сохилто Израилиин эзэмдэгшэд бэе дээрээ үзэбэ. Хоёр неделиhээ үлүү болоhон дайнда Израилиин сэрэгүүдтэ араб гүрэнүүд нилээд ехэ хохидол ушаруулаа. Израиль энэ дайнда 35 мянган сэрэгшэдые, 900 гаран танк, 250-яад самолет болон олон тоото буу зэбсэгээ үй бута сохюулhан байна. Аха дүү араб оронууд хэзээ хэзээнэйхиhээ эбтэйгээр, хүсэл зоригоо элсүүлжэ, дайсаниие угтаа, ёhото харюу үгөө. Египедэй болон Сириин сэрэгшэдтэй хамта Марокко, Ирак гүрэнүүдэй сэрэгшэд дайнда тулалдаа, олонхи араб гүрэнүүд мүнгэн туhаламжа үзүүлээ. Араб гүрэнүүд ганса Израильда ехэ хохидол үзүүлээ бэшэ, харин энэ эзэмдэгшэдые тухирдаг, тэдэнэртэ туhалдаг империалис хүсэнүүдтэ — ёhотой зэбсэг элбэгээр үгэдэг Америкын Холбоото Штадуудта мүнөө үедэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг түлишэ-нефть худалдахаяа болижо, Холбоото Штадууд ехэ бэрхэтэй байдалда оробо. Баруун Европын зарим гүрэнүүд иимэ аюулhаа айжа, Израильда туhа хүргэхэеэ арсаhан байгаа. Империалис оронуудай хоорондохи эдэ мэтэ зүрилдөөнүүдые араб оронууд ехэ шадамараар хэрэглээ. Гансашье араб арадууд бэшэ, харин бүхы түрүү хүн түрэлтэн, Дүтын Зүүн зүгтэхи шахардуу шанга байдалые hулаpуулхын тула, нэн түрүүн Палестинын араб арадай эрхые хамгаалха гэhэн эрилтэ табидаг юм. Октябриин 9-дэ тунхаглагдаhан Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо энээн тухай эли тодоор заагдаhан юм.

Ямаршье хүшэр хүндэ ушарай тохёолдобошье, Палестинын араб арадай зориг хухараагүй. Палестинын патриодуудай тэмсэл замхарнагүй, улам үргэдэнэ. Израилиинхид Палестинын тэмсэлэй хүдэлөөнэй хүсэнүүдые hуларуулхын тула элдэб мэхэ гохо гаргадаг, тэдэниие бэшэ араб гүрэнүүдтэй зүрилдүүлхые хүсэдэг юм. Тиигэжэ 1970 оной сентябрь hарада Иорданиин сэрэгүүдэй болон Палестинын тэмсэлэй хүдэлөөнэй хоорондо, үнгэрэгшэ хабар Ливанда энэ гүрэнэй болон палестинынхидэй хоорондо шуhата тулалдаанууд болоhон юм. Ямар шалтагаанаар иимэ тулалдаанууд болоно гээшэб? Дүтын Зүүн зүгтэ 18 араб гүрэн оршодог. Эдэ оронуудта 100 миллион гаран хүн зон ажаhуудаг. Теэд араб оронууд хүгжэлтынгөө талаар адли бэшэ: социалис байдал зохёохо шэглэлтэйшье, буржуазно-демократическа гуримтайшье, хархис политика ябуулдагшье правительствонууд тэндэ бии. Палестинын тэмсэлшэд заримдаа араб оронуудтахи хархис муухай политика ябуулдаг хүсэнүүдтэй тэмсэхэ баатай болодог.

Уласхоорондын олониитэ Палестинын зугадагшадай хуби заяанда ехэ анхаралаа хандуулдаг. Нэгэнтэ бэшэ ООН-ой тогтоолнууд соо Палестинын араб арадта эрхэ сүлөөень олгуулха гэhэн эрилтэнүүд табигдаhан байна. Энэ асуудалда дэлхэйн олонхи оронууд Палестинын арадай үнэн хэрэгэй түлөө тэмсэлые дэмжэдэг. Израильда Палестинын араб арадта эрхэ сүлөөень бусааха эрилтэ табидаг нииитэ хүсэнүүд бии. Һаяхан Израилиин парламентын гэшүүн Ури Авнери гэгшэ Израиль өөрынгөө гэмые мэдэржэ, энэ хизаарта амгалан тайбаниие сахиха асуудалда үргэн харгы гаргаха ёhотой гэжэ мэдүүлээ. Израилиин Коммунис партиин XVII съезд Дүтын Зүүн зүгтэхи асуудалнуудые амгалан байдалай оршондо шиидхэхэ программа дурадхажа, Израилиин коммунистнар Палестинын араб арадай эрхэ сүлөөгэй түлөө саашадаа тэмсэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

Советскэ Союз Палестинын араб арадай тэмсэлдэ али болохо туhаламжа хүргэдэг, ООН-ой Генеральна Ассамблейн, Аюулгүйн Соведэй тогтоолнуудые гүйсэдхэхын тула эрилтэ табидаг. Политическэ дэмжэлгэhээ гадна, Советскэ Союз Палестинын тэмсэлшэдтэ элдэб эд бараа, эм домо гэхэ мэтые үгэдэг юм.

Һаяхан Москвада үнгэрhэн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд . Бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ үгэ хэлэхэдээ, нүхэр Л. И. Брежневэй «Арабуудай баатарлиг тэмсэл, араб оронуудай нэгэдэлэй хүгжэлтэ Израилиин булимтарагшадта тэдэнэй ёhотой харюу үгэхэ байhыень гэршэлээ. Советскэ Союз араб оронуудай эрилтэнүүдые саашадаа дэмжэхэ» — гэhэн үгэнүүдыень дэлхэйн арадууд сэдьхэлээ хананагяар угтаа. Палестинын тэмсэлшэдтэ манай ороной үзүүлдэг туhаламжа араб оронуудта үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Палестинын сүлөөлэлгын хүдэлөөнэй эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ясир Арафат манай оронда, совет арадта хандажа. «саашадаа бэхижэжэ байгаа совет болон араб арадуудай хоорондохи хани барисаан сионизмда, американ империализмда эсэргүү манай тэмсэлдэ ехэ удха шанартай» гэжэ бэшэhэн байна.

Палестинын араб арадай зорилгонууд, шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон. Тиигэбэшье арад зоной үнэн хэрэг хододоо иладаг ха юм. Хэзээдэшье энэ хизаарай хүндэ хүшэр асуудалнууд шиидхэгдэжэ, Палестинын арад зон эрхэ сүлөөгөө, бэеэ даанги байдалаа оложо, өөрынгөө гүрэн түрые байгуулхань дамжаггүй.

«Түрэл нютагтаа бусажа, ООН-ой резолюцинуудай ёhоор байдалаа түбхинүүлхэ арга боломжо Палестинын араб арадта олгуулха» эрилтэ Москвада үнгэрhэн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй конгрессдэ хабаадагшад коммюнике соогоо табиhан байна. Энэ эрилтэ хадаа бүмбэрсэг дэлхэйн түрүү хүн түрэлтэнэй эрмэлзэл болоно.

Р. ГАРМАЕВ,
КПСС-эй обкомой лектор.

Баярай үдэшэ

Һаяхан Тээгдэ һууринда баярай үдэшэ боложо. байгша ондо эндэхи дундэ һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадта комсомолой путевконууд барюулагдаба. Эдэ залуушуул түрэл совхоздоо үлэжэ, хүдэлхэ хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлээ. Тиимэ путевконууд Сыржын Дашибалова, Нина Нанзатова, Бальжит Дагбаева, Галя Гомбоева ба бусадта барюулагдаһан байна.

Баярай суглаанда Хүрбын совхозой директор Г. Ш. Дамбаев, ажахын парткомой секретарь Б. Д. Жамбалдоржиев, мэдээжэ луговод Октябриин Революциин орденой кавалер Д. Б. Ракшаев, совхозой түрүү һаалишан С. С. Цыдыпова, Тээгдын, Хасууртайн дунда һургуулинуудай директорнүүд Б. Э. Дагбаев, М. Н. Чебунин ба бусад хабаадалсаа. Мүн 10-дахи классай һурагшад байлсаба.

Һургуулиин директор Б. Э. Дагбаев баярай суглаа нээбэ. Тэрэ һургуули дүүргэгшэдые ажалша замайнь эхилһэнтэй амаршалаад, хүдөө ажахыда бэеэ зорюулха гэһэн һайн һаңхан эрмэлзэлтэй һурагшадаараа һургуулиин коллективэй омогорхожо байһые мэдүүлбэ. Совхозой директор Г. Ш. Дамбаев тус ажахын ерээдүй байдал тухай, гол шэглэл ба дүнгүүд тухай, мүн урда жэлнүүдтэ һургуули дүүргэгшэдэй түрэл совхоздоо хэһэн ажал хүдэлмэри тухайнь дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө.

Удаань ВЛКСМ-эй райкомой секретарь И. А. Тулохонов нютагтаа үлэжэ, хүдэлхэ гэһэн эдир залуу хүбүүд, басагадые амаршалаад, комсомолой путевконуудые барюулба. Совхозой комсомолой комитедэй секретарь А. Ахмедзянов тэдээндэ дурасхаалта бэлэгүүдые барюулба.

Октябриин Революциин орденто үнинэй луговод Д. Б. Ракшаев һаалишан С. С. Цыдыпова гэгшэд өөһэдынгөө ажал хэрэгүүд тухай һонирхолтойгоор хөөрэһэн байна.

Урдань энэл һургуули дүүргэһэн совхозой хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө һүнэй фермын бригадир Д. Базарова үгэ хэлэбэ. Хүдэлмэридэ ушардаг зарим ушаралнуудһаа дальтирангүй амжалта түйлахыень уряалба.

Арбадахи классуудай һурагшадай зүгһөө Поля Тарбыкова, Галя Сверкунова үгэ хэлэхэдээ, һургуулиин һурагшад түрэл совхоздоо шадаха зэргээрээ туһалжа байха гэжэ найдуулба. Комсомол залуушуулай һү һаалиин шэнэ гүүртэ байгуулагдаа гэжэ суглаан дээрэ соносхогдоһон байна.

Һонирхолтой үдэшэ дүүргэжэ, сугларгашад ехэ сэдьхэлээ ханангы тараа.

— Энэ ехэ һайн үүсхэл гаргагдаба гээшэ, иимэ заншал бусад һургуулинуудта саашадаа нэбтэрүүлхэ гэжэ оролдохо хүсэлэнтэйбди, — гэжэ ВЛКСМ-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Г. Тарабукин хөөрэбэ.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хоринэ аймаг.

Спорт

ТҮРҮҮШЫН МҮРЫСӨӨНҮҮД ЯНВАРЬ ҺАРАД[А]

1974—1975 ону[д] СССР-эй арадуудай [з]... VI спартакиада үнгэр[үүлхэ] талаар профсоюзай, [ком]молой, физкультурын [...]нүүдэй, ДОСААФ-ай ко[митет]дүүдэй бэелүүлхэ зо[рилго]нууд тухай тогтоол ВЦ[СПС], ВЛКСМ-эй ЦК, СС[СР-эй] Министрнүүдэй Соведэй [...] гадэхи физкультура [ба] спортын комитет, СС[СР-эй] ДОСААФ-ай ЦК [...] Энэнь Эсэгэ ороноо [хамгаа]лгын Агууехэ д[айнда] совет арадай түйлаһан [илалта]тын 30 жэлэй ойдо з[орюу]лагдана. Ороной спо[ртын] ажабайдалда болохо энэ [...] ушар хэрэг «Ажал хэ[...] СССР-ые хамгаалхаар [бэлэн]лэн» гэһэн уряа доро [...] гэргэгдэхэ байна.

Спортын 42 зүйл, [...] дунда сэрэгэй-техническ[э] зүйл спартакиадын прог[рам]мада ороно.

Спортын бүхы колл[ектив]вууд спартакиадада хаб[аадал]ха ёһотой. Бэлдэгдэһэн [раз]рядтай спортсмен[үүд], ГТО-гой значкистнуудай [...]гоор, эдэнэй мэргэжэл ш[а]бараар дүнгүүд сотсолог[...] байна.

Эдэ зорилгонуудые ам[жал]татайгаар шиидхэхын [...] спортын эмхинүүд, проф[сою]зууд, комсомол, ДОСА[АФ] хамтаараа эмхидхэлэй [...] хүдэлмэри үнгэргэхэ з[...]тэй. Энэнь бүхы шата[...]та спартакиада амжалт[а] һайнаар үнгэргэхэ, ГТО нормо тушаалгада за[...]шуулые үргэнөөр хабаа[...]ха, спортын коллективүү[д] бэхижүүлхэ, шэнэ колле[кти]вуудые бии болгохо, [спор]тивно-техническэ үнд[эһэн] һуури үргэдхэхэ арга ол[...] юм.

1974 оной январь һа[рада] эхилхэ спартакиадын мү[ры]сөөнүүдтэ үргэнөөр бэлда[...] хэгдэнэ. СССР-эй араду[удай] спартакиадын түгэсхэлэй [мү]рысөөн 1975 оной [...] август һаранууд[т]а болох[о].

(ТАСС)

ТОБШО ҺОНИН

БОКС. Боксоор СССР[-эй] чемпионат үнгэрэгшэ [...]ралтын үдэр Вильнюс[т] тодо нээгдэбэ. Мүрысө[өнэй] түрүүшын үдэр эгээн [...]гэн, эгээн хүндэ бэетэй [бок]сернууд ринг дээрэ гар[аһан] тулалдаһан байха юм. [...]ной түрүү һуури эзэлэ[...] нёдондо жэлэй мүрысө[өнэй] түгэсхэлэй нааданда ха[...]даһан Волгоградай ту[...]лэгшэ Владимир Ива[нов] Изольд Муллаев (Ташк[ент]) түрүүшын үдэр эгээл [...]гэн шэгнүүртэнэй дунда [...]заһан байна. Жэл [...] тээхидэ адли, 36-тай [...]сер Иванов тэнсүү ту[ла]даанда илажа гараа. [...]шье нүгөө тулалдаан[...] оронои оло дахин чем[пион] Саратовай боксер Анат[олий] Семенов Ереванай түлөө[лэг]шэ Сурен Дурянда шүү[гдэ]шоо.

Түрүү һуури эзэлэ[...] мүрысөөнэй программа [...] ноябриин 24-дэ — ха[...] финалай мүрысөөн, но[яб]риин 25-да — түгэсх[элэй] уулзалга.

ВОЛЕЙБОЛ. Кубогта [...]тэхын түлөө мүрысөөнэй [...]гэсхэлэй уулзалгын дү[...]нэй нэгэ хубида наадаха [...]рэ хүндэдэ Ригын «Ра[дио]техникын» волейболист[нууд] хүртэбэ. Үнгэрэгшэ ама[...]тын үдэр Финляндиин «[...]ястс» командые 3:0 тоот[ой]гоор шүүжэ, энэ нэрэ [...] дэдэ хүртэһэн байгаа.

БҮХЭ БАРИЛДААН. [...]рэ буляалдалгын барил[...]гаар СССР-эй кубогта [...]тэхын түлөө мүрысөө[н...] Россиин Федерациин а[...]дүүд гурбадахи удаа [...] илалта түйлаба.

Киевтэ үнгэргэгдэһэн [...]гэсхэлэй мүрысөөндэ Г[...]зиин суглуулагдамал ком[...]датай уулзахадаа, 57[...] тоотойгоор (ехэшүүл 27:13, эдиршүүл 30:2) ш[...]һэн байна. Казахстанай [ко]мандые 42:34 тоотой[гоор] булиһан Украинын барилд[аа]шад гурбадахи һуури эзэ[...].

ТЕННИС. Стол дээрэ [...]дадаг теннисээр Венг[ри]нэмэл чемпионатда Ер[еван]ай 17-той спортсменка [...]мира Антонян совет ба[...]дай дундаһаа эрхим[...] Һаяхан Европын эрхим [...]рүү 10 спортсменкын то[...] оруулагдаһан Антонян [...]хэйн урдын чемпионка А[...]са Грофовае (Чехосл[овакия]ни) 3:2 тоотойгоор ила[...] түгэсхэлэй уулзалгада А[...]лиин түлөөлэгшэ Д[...] Хаммерслейдэ 0:3 тоо[той]гоор шүүтдэһэн байна.

(ТАСС)

Театр

„ПАЯЦЫ"

ИТАЛИИН сэнхир номин огторгой доро хашарпатан миралзагша далайн эрьедэ оршодог жаахан һууринай хүн зон хүлгөөтэй, шуугаатаи. Ушар юуб гэхэдэ, энэ тэрээгүүр зангуултажа, энеэдэ наадатай зүжэг наада харуулжа ябаһан артистнар ерээ ха юм. Үдэшэндөө һууринай хүн зондо шог зугаатай наада харуулхань шуу. Гэбэшье артистнарай баясаха юумэн огтошье үгы, тэдэнэй жаахан бүлэгтэ нэгэл тиимэ муу үйлэ ушар болохоор хүлеэгдэнэ.

Италиин элитэ композитор Руджеро Леонковалло гэгшын «Паяцы» гэжэ оперо ниигэжэ эхилнэ. Юрын хүнүүдэй ажабайдалые элитэ хүгжэмшэн үнэн сэхээр, тэрэ зандань харуулхые оролдогшо бэлэй. «Өөдэгүй комендант гээшэ баһа хүн юм гэжэ ойлгогты» гэжэ оперын оролто үгэ соо хэлэгдэнэ.

Леонковаллын хорин опероһоо ганса «Паяцы» гэжэ оперонь мүнөө болотор табигдаһаар, мүнхэ напатай байшоо. Тиигээд ерэхэлээрэ, элитэ ехэ хүгжэмшэд Верди, Пуччини гэгшэдэй зохеолнуудһаа тэрэ оперонь юугээрээшье дутанагүй бшуу. «Паяцы» гэжэ оперо удхын талаар тон юрын, тодо хурса аад, аялга хүгжэмынь хэды дабхар нугалбари хухалоаритай, тиимэһээ дуушанай гүйсэдхэхэдэ нилээд хүшэр орёо. Зүриилдөөтэй зүйлнүүд олонхи ушарта дайралдажа, дуушан алишье талыень адли тэгшээр барижа, бэлиг шадабаряа гүйсэд гаргаха болоно.

Айхабтар хүшэр рольдо дуулаһан артист тухай хөөрэхэ хүсэлэнтэйб. Сээжын оёорһоо долгисон гараһан аялгыень шагнахадаа, уярха, бодолгото болохо ушар гарана. Энэ рольдо (ябуул театрай эзэн Каниогой дууе) Буряадай АССР-эй арадай артист Дугаржап Дашиев дуулана. Залуу артистын бэлиг шадабари яахын аргагүй ургаа, дуулахадаа гол һудалыень оложо шадана. Дуунай уян нугархай талые барихыень урдань дуушанда дурадхагша һэн. Хэнэйшье мэдэхээр, дуулаха талаар драматическа бэлиг шадабаритайень анхардаггүй гэхэ гү, али энээндэнь балай этигэдэггүй байгаа бшуу. Д. Дашиев Радамесэй, Энхэ-Булад баатарай дуунуудые яһала һайнаар дуулаад. харин мүнөө бүришье орёо хүшэр рольдо ямаршьегүй гаралсаа ха юм. Бэлигтэй дуушан үнэхөөрөөшье хонгео аялгаяа гоеор зэдэлүүлнэ.

Каниогой һанал бодолые, уйдхар зоболонгые дуушан гүйсэд һайнаар харуулна. Канио Недда гэгшэдэ дуратаи. Жүтөөрхэхэ, үһөөшэлхэ ушартай болоно. Канио гансаараа зотсонхой, одоо һүрөөтэйгөөр дуулана. Эгээл эндэ бүхы һанажа, бодожо ябаһанаа гүйсэд харуулна.

Д. Дашиев сценэ дээрэ бэеэ абажа шадана. Каниогой хубсаһа үмдэнхэй, грим хэнхэй ябахыень харахада, таатай зохид шэнги. Жэншэдгүй һайнаар наадахые оролдоно, теэд зарим ушарта үнгэрүүлхээ һанана. Энэнь һажаалга, дууряалга болоно. Жэшээнь, «Энеэжэл бай, шогуушан!» гэжэ дуугаа яһала һайнаар дуулаа гэжэ тэмдэглээ һэм. Харин наадыень харахада, дэн лэ һонигүй, нэгэл тиимэ жэжэ болоо. Дуушанай хонгёо гоё хоолойе аяшархан шагнажа һууһан аад, наадыень харахадаа аягүйрхэхөөр гү, али нюдөө анижа һууxаар байгаа бэлэй. Бэлигтэй дуушан энэ дутагдалаа усадхаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Артистка Галина Абиякий Каниогой һамган Недда гэгшын түхэл шэнжэ, абари зан харуулна. Недда болбол орёо хүшэр абари зантай эхэнэр, һабяаһаа таһарха, һайзагайрха, үсэрхэхэ — эдэ бүгэдыень артистка тон зүбөөр харуулхые оролдоно. Тиигэхэ мүртөө Недда инаг нүхэрэйнгөө түлөө үсэд нэтэрүүгээр, зоримгойгоор тэмсэнэ. Тонио гэгшые үзэн ядана, Сильвиодо налгай зохидоор хандана. Недда — Г. Абиякий хадаа үнэншэмэ, тодо хурса образ мүн. Гэбэшье хоёрдохи актын үзэгдэлнүүдтэ артистка гол һудалыень олонгүй, тэбдэхэ, тухаһархаа һанана. Зарим ушарта тодо хурсаар,ырагуу гоёор дуулахые оролдоо һаань, ехэ һайн бэлэй. Жэшээнь, «Номин хүхэ огторгой» гэжэ баллада, мүн Сильвиотой хамта дуулахадаа, һанаһанда хүрөөгүй. Г. Абиякий гэршэтэй хамта дуулаһан артист Л. Шоболов мүн баһа зэмэтэй.

Залуу таряашан Сильвио гэгшын дууе дуулаһан, наадаһан Леонард Шоболов, сэхыень хэлэхэдэ, харагшадай һайшаалда хүртөөгүй. Сценэ дээрэ бэеэ абажа ябаха маягынь һонигүй, олонхи ушарта һулаар дуулана. Тиихэдэ Л. Шоболов, Г. Абиякий гэгшэтэй дуулахадаа, таарангүй, үнгата дуэдынь заримдаа шог ёгой маягтай болошоно. Баритон хоолойтой артистда үнгата тенор таараашьегүй байжа магад.

РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй габьяата артист Саян Раднаев шог наада гаргажа, хүн зонииe һамаарууулдаг Тонио гэгшын рольдо дуулажа, мартагдашагүй образ гаргажа шадаа. Энэ образ орёо хүшэр. Абари муутай Тониодо бүхы хүнүүд дурагүйдэнэ, тиихэдэ Тонио өөрөөшье бүхы юумэндэ сухалтай, Недда гэгшэдэ дуратай. С. Раднаев-Тониое үзэн яданабди, дурагүйдэнэбди. Сценэ дээрэ ябахань, элдэбээр маяглахань одоо дура гутамаар.

Гайхалтай! Зүжэгэй оролтодо Тониогой рольдо юундэ В. Батуев наадаха болооб? Ёһо гурим эбдэһэн ушар болоно бэшэ аал? В. Батуев оролто соо гэмгүй һайнаар, урма зоригтойгоор дуулана. Теэд саашадань С. Раднаев наадана бшуу. Орой ойлгогдоногүй.

Зүжэгэй байгуулалта, маяг хэлбэри (режиссерынь РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Н. Логачев) тухайнь хэлэхэ болоо һаа, артистнар өөһэд хоорондоо холбоо барисаагүйгөөр, бэе бэеэ түрүүшынхеэ хаража байһан мэтэ наадана.

Хоорынь (хормейстер В. Мамизеров) тодо һонор бэшэ, дуунайнь нэгэшье үгэ элеэр дуулданагүй.

Зүжэг тушаа ямар тобшолол хэлтэйб. Энэ оперо заабол табиха гэжэ гү? Дуунай талаар гансал Д. Дашиев бүхы бэрхэшээлыень дабажа шадаа ха юм. «Паяцы» гэжэ оперо театрай ажабайдалда түлхисэ болозко үгөө гү? Залуу бэлигтэниие элирүүлхэ хэрэгтэ нэмэри болоо гү? Харюусахань бэрхэтэй. Минии юрын лэ зүжэг болоо хэбэртэй. Тон харюусалгатайгаар хандажа, үнэн сэдьхэлһээ оролдожо бэлдээ һаа, энэ оперо театрай ажабайдалда нилээд ехэ үйлэ ушар боложо үгэхэ һэн.

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Зурагууд дээрэ: опероһоо хэһэгүүд—артистка Г. Абиякий (Недда), Буряадай АССР-эй арадай артист Д. Дашиев (Канио).

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон·телеграф·радио

ДЕЛИ

ИНДИ Л. И. БРЕЖНЕВЫЕ ХАЛУУНААР УГТАХЫЕ БЭЛДЭНЭ

ТАСС

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Индидэ ерэлгэ манай оронои түүхэдэ айхабтар шухала удха шанартай хэрэг болоно», — гэжэ Керал штадай ахамад министр Ачутха Менон ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ.

Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр манай орондо ерэлгэ Индиин ба Советскэ Союзай хоорондохи экономическа, соёлой харилсаа саашадань хүгжөөлгэдэ, Ази түбидэ эб найрамдал, дэбжэлтэ хангалгада ехээр нүлөөлхэ байна гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Эб найрамдал, хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорто Индиин, Советскэ Союзай хоорондо 1971 оной август һарада гар табилга Урда Азидахи оршон байдалые һайжаруулха, Индиин ба Пакистанай хоорондохи харилсаа эблэрүүлхэ арга олгоһон байна, — гээд А. Менон хэлэбэ.— Энэ талаар Совет правительство, Л. И. Брежнев өөрөө ехэ габьяатай.

Л. И. Брежневэй Энэдхэг орондо айлшаар ерэлгые оронойманай арад, правительство зүрхэ сэдьхэлһээ халуунаар амаршална гэжэ А. Менон хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Совет арадай элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Индидэ ерэхэеэ байһан ушарые оронойманай ажалшан арад һонирхолтойгоор хүлеэнэ гэжэ «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангай лауреат, Индиин эхэнэрнүүдэй национальна федерациин түрүүлэгшэ Аруна Асаф Али хэлэбэ. Энэнь манай оронуудай арадуудай правительствануудай хоорондохи хани барисаа саашадань бэхижүүлхэ байна.

УЛААН-БААТАР

Харилсаа холбооной үрэ ехэ

ТАСС

Советскэ Союзай туһаламжаар баригдаһан Монголой Шарын голой шулуу нүүрһэнэй уурхай дүүрэн хүсөөрөө хүдэлжэ эхилбэ. 1972 ондо эндэ 1,1 миллион тонноһоо үлүү шулуу нүүрһэн малтагдан абтааһэн гэжэ МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Д. Майдар «Үнэн» газетэдэ тунхаглуулһан статья соогоо бэшэнэ. МНР эй ба СССР-эй шулуу нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудай харилсаанай түсэбөөр хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлһэнэй ашаар, һүүлэй үедэ манай республикын шахтанууд, уурхайнууд нүүрһэ малтан абаха түсэбүүдээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна гэжэ Д. Майдар тэмдэглэнэ.

Социалис интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлһэн СЭВ-эй гэшүүн оронуудай харилсаан улам бүри аша үрэтэйгөөр хүгжэжэ байна. «Монгол-совет харилсаа холбооной түүхэтэ дүй дүршэл гүрэнүүд хоорондын шэнэ түхэлэй харилсаанай марксистско-ленинскэ гол ёһонуудай түгэлдэр хүсэтэй байһые бүрин элирхэйлбэ», — гэжэ Д. Майдар бэшэнэ.

БЕЙРУТ

СССР—араб арадуудай үнэн хани

ТАСС

«Совет-араб хани барисаан национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй, сионизмда ба империализмда эсэргүү, эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүү, араб арадуудай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээхын түлөө тэмсэлэй бата найдамтай түшэг тулгууринь болоно», — гэжэ Ливанай, Сириин, Иорданиин, Иракай Коммунис партинуудай түлөөлэгшэдэй Бейрудтэ болоһон зүблөөнэй «Ан-Нида» газетэдэ тунхаглагдаһан коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

Агууехэ Советскэ Союз манай арадуудай үнэн ханинь болоно гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ. «Эрхэ сүлөөгэй түлөө, гүрэнэй бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэлыень дэмжэхэ гээшэ түрүүшын уялгамнай болоно гэжэ СССР тоолоно. Араб арадуудай нэрэ хүндые дээшэлүүлхэ гээшэ иимэ хараа шэглэлэй үрэ дүнгүүдэй нэгэниинь болоно...» — гэжэ компартинуудай түлөөлэгшэд тэмдэглээ.

Дүтын Зүүн зүгтэй шахардуу байдалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө, политическэ аргаар гуримшуулхын түлөө дүрбэн ороной коммунис партинууд тэмсэнэ гэжэ коммюнике дотор тэмдэглэгдэнэ. Советскэ Союзтай хани барисаагаа бэхижүүлэнгүй, империализм ба сионизмда эсэргүү тэмсэлдэ Араб оронуудай национальна ба түрүү үзэлтэй бүхы хүсэнүүдэй ажал ябуулгые нэгэ шэглэлтэйгээр ябуулангүй, араб арминуудай хүсэ шадалые дээшэлүүлэнгүй, эсэргүүсэлтын палестин хүдэлөөнтэй һаналаа нэгэдэнгүй, араб бүхы газар нютагуудые сүлөөлжэ, Палестинын араб арадай үндэһэн эрхэнүүдые һэргээжэ болохогүй байна гээд манай компартинууд тоолоно гэжэ энээн дотор хэлэгдэнэ.

ХАНОЙ

ВЬЕТНАМАЙ НИИСЛЭЛ ХОТЫН ЗАЛУУ НАҺАН

ТАСС

Демократическа Вьетнамай ниислэл хотын түхэл шарай үндэһөөрөө хубилжа байна. Сэсэглэдэг паркнуудтай, саадуудтай, олон тоото нуур соорэмүүдтэй, эртэ урдын архитектурна хүшөөнүүдтэй Ханой хотодо шэнэ барилганууд бодоно.

Улаан мүрэнэй эрье дээрэхи энэ хото ехэ юумэ үзөө. нёдондо жэлэй декабрь һарада «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд ниислэлэй хэдэ хэдэн районуудые, эдэнэй дунда Ханойн түбэй үйлэсэнүүдэй нэгые — Кхамтхиениие үнэһэн тоборог болгоо һэн. Амгалан байдалай һэргээгдэһэнһээ хойшо оройдоол 10 хүрэхэгүй һарын үнгэрөөшье һаань, эндэхи һандарһан гэрнүүдэй орондо шэнэ байшангууд урган бодоо. Тиигэжэ дайнай мүр сараа ниислэл хотодо улам бага боложол байна. Дэлхэйн бүхы хүнүүдтэ адли вьетнамайхид амгалан тайбан ажаһуухые хүсэнэ.

Энэ богонихон үе соо Ханойдо 250 мянга гаран дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэр ашаглалгада оруулагдаа. Үдэр бүри хэдэн зуугаад айл шэнэ байрада нүүжэ ороно.

Ханойе һэльбэн шэнэлхэ генеральна түсэбые ДРВ-гэй ниислэл хотын захиргаанай комитет һаяхан баталба.

УЛААН-БААТАР

Совет—монгол харилсаанай асуудалнууд зүбшэгдэнэ

ТАСС

Экономическа ба научно-техническэ харилсаанай талаар Совет-монгол правительстванууд хоорондын комиссиин X заседани ноябриин 19-дэ Монголой Арадай Республикын ниислэл хотодо нээгдэбэ.

Эрдэнэт гэжэ горно-шанаржуулгын хамтын предприяти бии болгохо, энэ предприятиин устав зохёохо, зэдэй, молибденэй ашагта малтамал олзоборилготой холбоотой хүдэлмэрине түргэдхэхэ, 1980 он болотор МНР-эй түбэй хубида түлишын-элшэ хүсэнэй үндэһэ һуури байгуулха. Хүбсэгэлдэхи фосфоридуудай ашагта малтамал шэнжэлхэ геологобэдэрэлгын хүдэлмэри ябуулха, хүдөө ажахын һалбарида харилсаа тогтоохо тухай асуудалнууд комиссиин заседани дээрэ зүбшэлэгдэхэ байна. 1971—1975 онуудта СССР-эй ба МНР-эй хоорондын худалдаа наймаанай удаан болзорой хэлсээнэй хэ[рэг] бэелжэ байһые зүбшэн хэлсэхэ юм.

Эрдэнэт гэжэ хото, түмэр замай ба автомобилиин харгынуудые; электро-дамжуулгын лининүүдые, мүн нэн түрүүн шухала хэрэгтэй бусад барилгануудые бодхоохын тула СССР-эй, МНР-эй проектнэ, барилгын эмхинүүд ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай.

МНРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, экономическа ба научно-техническэ харилсаанай талаар Совет-монгол правительстванууд хоорондын комиссиин Совет талын түрүүлэгшэ И. Т. Новиковтой уулзажа хөөрэлдэбэ.

РАБАТ

Мароккодо тунхаглагдаба

ТАСС

Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй Москвада болоһон бүхэдэлхэйн конгресс дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые «Аль-Баян» газетэ дүүрэнээр тунхаглаба.

Энэ үгэ түүхэтэ шухала удха шанартай документ болоно гээд газетэ бэшэнэ. Арадуудай эб найрамдал халуунаар хүсэжэ байһан, һандаралта, һүйдхэлтэ дайнай аюул сарахые эрмэлзэһэн онсо шэнжэтэй мүнөө үеын уласхоорондын байдал тухайда энэ үгэ дотор гүнзэгы шэнжэлэл хэгдэнэ.

Л. И. Брежневэй үгэ дотор Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалда ехэ анхарал хандуулагдаа. Араб арадуудай, эдэнэй дунда Палестинын араб арадай эрхэнүүдые Советскэ Союз дэмжэнэ гэжэ энэ үгэ дотор шууд сэхээр, бата найдамтайгаар хэлэгдэнэ гээд «Аль-Баян» бэшэнэ.

БЕЛГРАД

ҺАЙН ДҮНГҮҮД, ЕХЭ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

ТАСС

Энэ жэлдэ совет-югослав худалдаа наймаанай хэмжээн 750 миллион долларто хүрэхэ гэхэ гү, али, 1972 онойхидо орходоо, 15 процентээр үргэдэхэ байна.

Советскэ Союзтай экономическа харилсаагаа хүгжөөхэ асуудалнуудаар Югославиин экономическа палатын эндэ үнгэргэгдэһэн секци дээрэ СССР-тэй худалдаа наймаа хүгжөөхэ хараа түсэбүүд зүбшэлэгдэбэ. Энэ жэлэй юһэ һарын турша соо эд бараанай эрьесын хэмжээн 560 миллион доллар болоо. Энэнь һайн үрэ дүн болоно гэжэ заседанида хабаадагшад сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэһэн байха юм.

Югослави станогуудые, түхеэрэлгэнүүдые, судануудые, трансформаторнуудые, нэхэгдэһэн хубсаһа хунар, гутал, хүдөө ажахын продуктнуудые Советскэ Союзда эльгээнэ. Арадай ажахын эд бараа — машина, нефть, коксологдодог нүүрһэ, алюмини, хара ба үнгэтэ металлургиин продукцинуудые Югослави орондонь абадаг юм. Үргэн хэрэглэлэй эд бараан эдэнэй дунда ехэ һуури эзэлнэ.

Электроникын, электротехникын, автомобиль бүтээлгын һалбарида Советскэ Союзай, Югославиин хоорондохи хани барисаа хүгжөөхэ шухала гэжэ тоологдоно.

БЕРЛИН

ГДР-эй мелиораторнуудай амжалтанууд

ТАСС

Советскэ Союзай ба ахадүү бусад оронуудай мэргэжэлтэдтэй эдэбхитэй харилсаа тогтооһоной ашаар республикын мелиораторнууд аша үрэ ехэтэйгээр ажаллан. Германиин Демократическа Республикада үндэр баян ургаса хуряаха арга олгоһон байна.

Байгша оной эхинһээ хойшо ажахын тус һалбариин хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын 77 мянган гектар талмай хатааһан, намагтай газарһаа уһа татажа абахын тула 600 километртэ хоолой сэрго һуулгаһан байха юм. Арадай ажахын энэ һалбарида горитой мүнгэнэй һомологдоһоной ашаар энэ түйлагдаа бшуу. Энэ жэлэй үнгэрһэн үе соо уһанай түхеэрэлгэнүүдые барилгада 20 миллионһоо үлүү марка һомологдоо.

Мүнөөнэй оньһото техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана.

НЬЮ-ЙОРК

„Скайлэб" станци ниидэһээр

ТАСС

Космонавтнууд Карр, Гибсон, Поуг гэгшэдһээ бүридэһэн «Скайлэб» станциин гурбадахи экипаж ниидэлгынгээ программа бэелүүлжэ эхилбэ. Космонавтнууд медицинскэ туршалгануудые хэжэ захалаа. Космонавт Гибсон бэеһээ, мүн нүхэдһөө шуһа абаһан байна.

Станци соохи хүдэлмэри хараалагдаһанһаа халта гээгдэжэ ябана. Энээнэй ушар шалтагаанинь юунһээб гэхэдэ, экипажай нэгэшье гэшүүн замбуулинай ниидэлгын дүй дүршэлгүй юм. Эдэнэй толгойнь багаханаар эрьенэ, досоонь бөөгнэрнэ. Энээнһээ уламжалан, Когоутека һолирой хойноһоо түрүүшын адаглалганууд ноябриин 19-дэ хэгдэхээр хараалагдаһан һаа, ноябриин 24 болотор хойшолуулагдаба.

БЕРЛИН

Зууршалганууд зохёогдоо

ТАСС

Социалис оронуудай юумэнэй үнэ сэн тогтоохо комитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөн эндэ болобо. АДН агентствын мэдээсэлэнэй ёһоор, юумэнэй сэн тогтоохо, түсэблэхэ һалбарида нягта холбоо барисаатай байхые хараалһан зууршалганууд зүблөөнэй үедэ зохёогдоһон байна.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА
«Орбита» харуулна:
19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Уран һайханай гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Нидерландиһаа дамжуулга. (суранзан бэшэлгэ).

Улаан-Үдэ харуулна:
22.00 — «Киргизэй ССР Эхэ орондоо элидхэнэ». Киргизэй КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь нүхэр Т. У. Усабалиев дамжуулгада хабаадалсаха. 22.50 — РСФСР-эй композиторнуудай гурбадахи съездһээ концерт дамжуулагдаха. Дуунай үдэшэ. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА
«Орбита» харуулна:
20.45 — «Театр тухай хөөрэлдөөнүүд» — гэһэн дамжуулга.

Улаан-Үдэ харуулна:
21.50 — Концерт.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республикадамнай бүрхэг байха, зарим газарнуудаар багаханаар саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 5—9 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 3—7, хойто аймагуудаар 7—11 градус хүйтэн, Улаан-Үдэдэ һүнииндөө 15—17, үдэртөө 5—7 градус хүйтэн болохоор хүлеэгдэнэ.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.